

Liber iuramentorum in usum ecclesiae S. Johannis Traiecti ad Rhenum.

<https://hdl.handle.net/1874/339303>

Hs.
6 K 16

1590

6. K. 16

Membr. 225 × 155. 109 fol. Sex manibus exaratus: fol. 1—25; 26—30b; 30b—31a; 32—97; 98—101a; 101a—109. Fol. 1—30b saec. XV; 30b—31a saec. XVI—XVII; 32—101a saec. XIII; 101a—109 saec. XIV; cum notis marginalibus saec. XVI. Fol. 1—30 initialibus alternantibus rubris et caeruleis ornata; fol. 32—109 titulis rubris, initialibus parte altera auratis, altera caeruleis aut aliter coloratis. Fol. 95 ornamenta marginalia continet sc. quattuor grana incensa cereo infixata in modum crucis. Nonnulla folia mutilata sunt; inter fol. 10 et 11, 39 et 40, 45 et 46 singula desunt. Fol. 10b et 31b vacant.

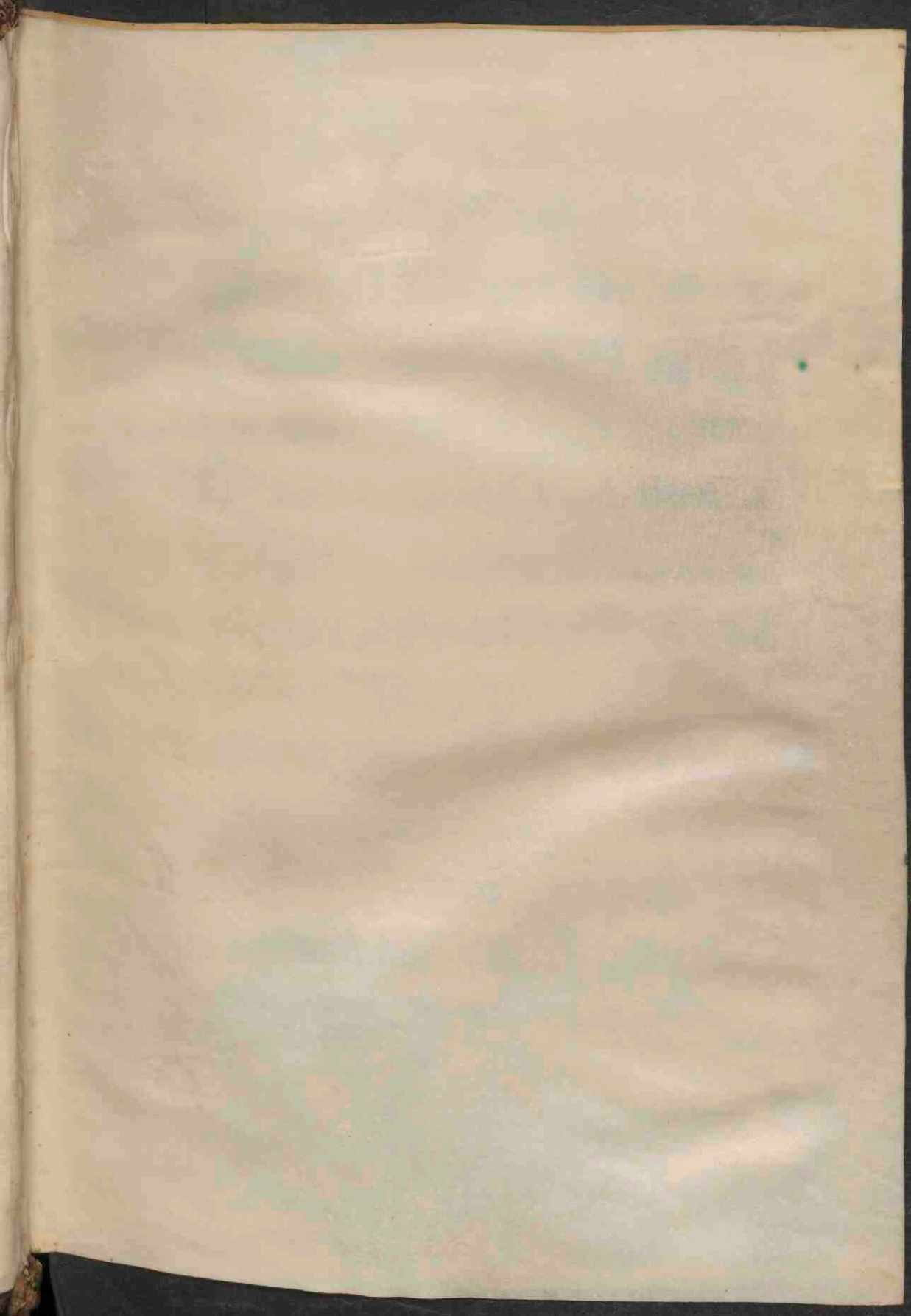
Liber Iuramentorum in usum ecclesiae S. Johannis Traiecti ad Rhenum, fol. 1b—25b, 28b—31a.

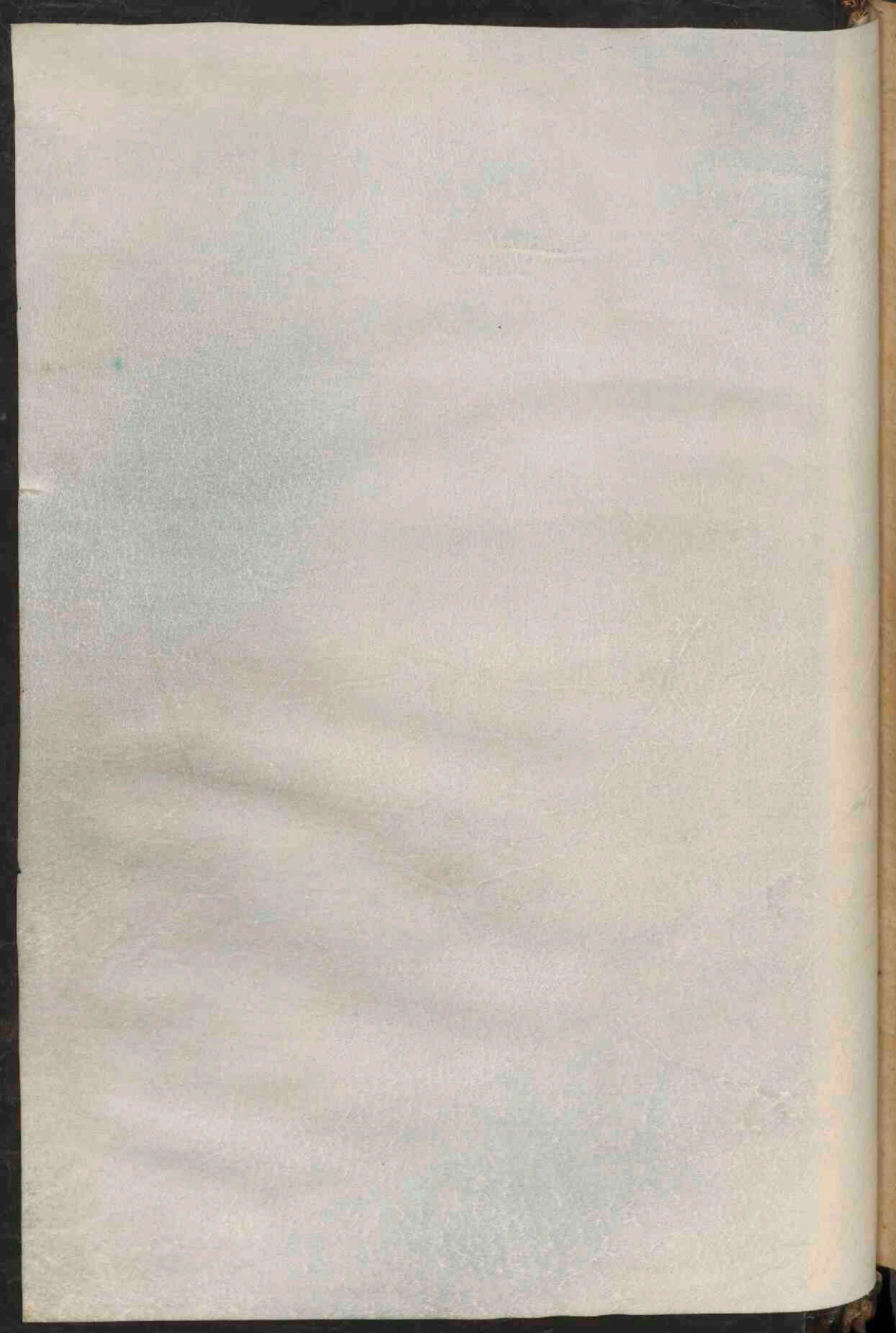
Fol. 1a legitur: „Iuramenta A° 1616 1a Mart.”; et manu alia saec. XVII ibidem scriptum est: „Eedthoeck van Heeren prelaten, Can..... vicarissen ende officianten... Jans capp...”

Evangeliarium, fol. 26a—28a, 32a—109b.

Continet evangelia: *Ad Mandatum* (Joh. XIII, 1—12) et *Post lotionem* (Joh. XIII, 13 sqq. et XIV); sequitur deinde Canticum *Ecsultet* Sabbato sancto cantandum, cum notis musicis.

Ligatura lignea corio nigro intecta saec. XV, fibulis et bullis cupreis ornata. Codex a procuratoribus Ecclesiae Reformatae Traiectensis Bibliothecae commodatus est XVIII Kal. Dec. 1888.

10

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Instrumenta si ccb

Handwritten text, possibly a title or description, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

Handwritten text, possibly a name or title, partially obscured by damage.

propositi de iusticiando
et concordia obsequando ..

Ego. N. propositus et archidia-
conus ecclesie sancti iohannis traiect-
sis. Iuro ad hec sancta dei ewangelii
in manu mea hic tango. quod con-
cordiam olim inter venerabiles
et egregios viros et dominos Je-
hanne nuns propositum pro se. et in
dicta propositura propositos suorum
sacerdotes suos ex vna. et decanum
et capitulum super dicta ecclesie
iohannis traiectesis ex altera parte.

2
receptā factā in itā aplexatā
apostolica auctoritate approba
tā. In omnib' p' oīa ac oīa et sin
gula in litteris istrumētis et p
cessibus desup editis et fulmi
natis narrata descripta et cō
tenta. Quā quas quos et que
hic pro expressis habeo et ha
beri ac teneri volo. qm̄ dui p
positus huius ecclesie existo
et p̄maneo. integratiter et
sine diminutione seruabo et
adimplebo. ac seruanda et

adimplenda sub sigillo meo
promissio confirmabo et rati-
ficabo. ac nullo unquam
tempore contra uenire uir-
et promitto. Sic me deus
adiuuat. et omnes sancti ei.

3
Inuicentū ppositū notū.

Ego. N. ppositus adle
sancti iohannis traiectensis
Iuro per hec sancta dei ewan
gelia que manu mea tangō.
Et iura ecclesie mee sancti io
hannis et libertatem ipsius
pro posse meo conseruabo.
honestas consuetudines hac
tenus obseruatas obseruabo.
Caplo meo prebendas canonic
corū et alioꝝ officioꝝ. Et sua

que ipsi capto ac tantummodo et
officiis p[ro]bitis teneor tem
poribus iebitis sine diminu
tione sine p[ro]tractione inuul
nabo. **V**ocatus ad caplin a
decano meo seu capto ueniam
nisi p[ro]p[ri]etatis fuero legiti
ma p[ro]p[ri]etate. **B**ona etia
sue mee nu[n]c habita et in po
teri habenda non alienabi
Alienata pro posse meo reco
perabo. **T**emporales uul
d[omi]n[us] nequid in pactu

In Incorporationem p[ro]p[ri]etate mee
neq[ue] dabo

4
in uice tuo pro p[ro]p[ri]o meo
seruabo. **V**asallos et minist[er]
iales liberos non dimittā.
Bona p[ro]p[ri]etate de nouo nō
infeodabo. **M**unitiones in
bonis p[ro]p[ri]etate aut cap[itu]li
sine consensu cap[itu]li non faci

Sequitur secundum Juramentum propositum

primitivo suo sigillo.

Quos. **H.** Pprie ecclesie
sancti Johis traictensis, pmi
mus et pmutimus bona
ade. **dn̄s. caplo. Eccle sancti**
Johis pdite. Et nos deinceps
nantea ratione nre ppositu
re sc̄i iohis ministrabimus.
trademus et solvemus annua
am dictis dn̄s. caplo. seu eoz
mstoru ipsoz noie recipienti.

ducentos et vi
ginti modios siliginis. Si
tingerentur et viginti modios
haverne claustrales et maius
cis mensure traienten. Et q
academus et solumus annu
am dictis dn̄is capl̄o Non
ginta octo libras undecim li
lidos. et Octo denarios forte
et antique monete iudeuca
talis monete cuius unus
grossus regius Turonensis

6
pro uno florentino
rentia computant. seu
unde forte monet. utique
estimatione. Item pmissum
et pmutum bona fide esse
mus. capite annuatim dare
et solvere ratione memoris
ru quidam **W**ilhelmi et **F**lore
ty comitū hollandie viginti
libras monete supradictę
quibz viginti libris solvuntur
unam marcham argenti

utamus bona fide dicitur
Caplo annuatim tradere
et ioluer pro scolariibus dicitur
eclie in Cena omni unum me
dium tritici mensure Traiecti
et tres unias cereue. vel pe
cunia equiualem in p eisten
et pro unglis canonicis et a
liis ministris ipsius ecclie Nu
ces. Poma. et alios fructus i
scutellis nouis et decentibus.
Et annuatim pro Canonicis

7
in iura ecclesie in iure beati
Sua. **P**rimella. **C**erusa. et al
hos fructus ramos et in ali
res uulgariter dictus **A**nie.
in porta et in uase pulchro.
solum morem et consuetudi
nem ecclesie prelibate. **I**tem
promissimus et promittimus ho
na fide dictis dominis **C**aplo **I**n
super eorum **J**urisdictioni
bus et bonis quibuscumque
que ad dictos dominos pertine
runt et pertinent. seu quas et

que ad etiam onos imposito
antecessores nostri utinuis
se et pertinere recordauerunt
tacite uel expresse. **R**ecogn
in et super dictorum dñorum
Capli consuetudinibus. ob
seruantis. **P**uilegiis et
libertatibus dudum contra dñum
trium de ualde predecessorem
nūm iuper administratio
ne bladorum pecuniarū et
aliarū rerum in romana
Curia obtentis. et pmissor

8
sociali me nequaquam in poi-
terum utatis dñs Caplo
aliqua item mouere uel
aliquas molestaciones seu
uexaciones aut dampna
uel impedimenta quecuq;
per nos uel per alium seu
alios facere aut quolibet
pcurare. sed potius uolumus
et eisdem dñs Caplo bona
fide pmittimus ut ipsi hu-
iusmodi eorum Jurisdictionibus
et bonis ac consuetudinibus

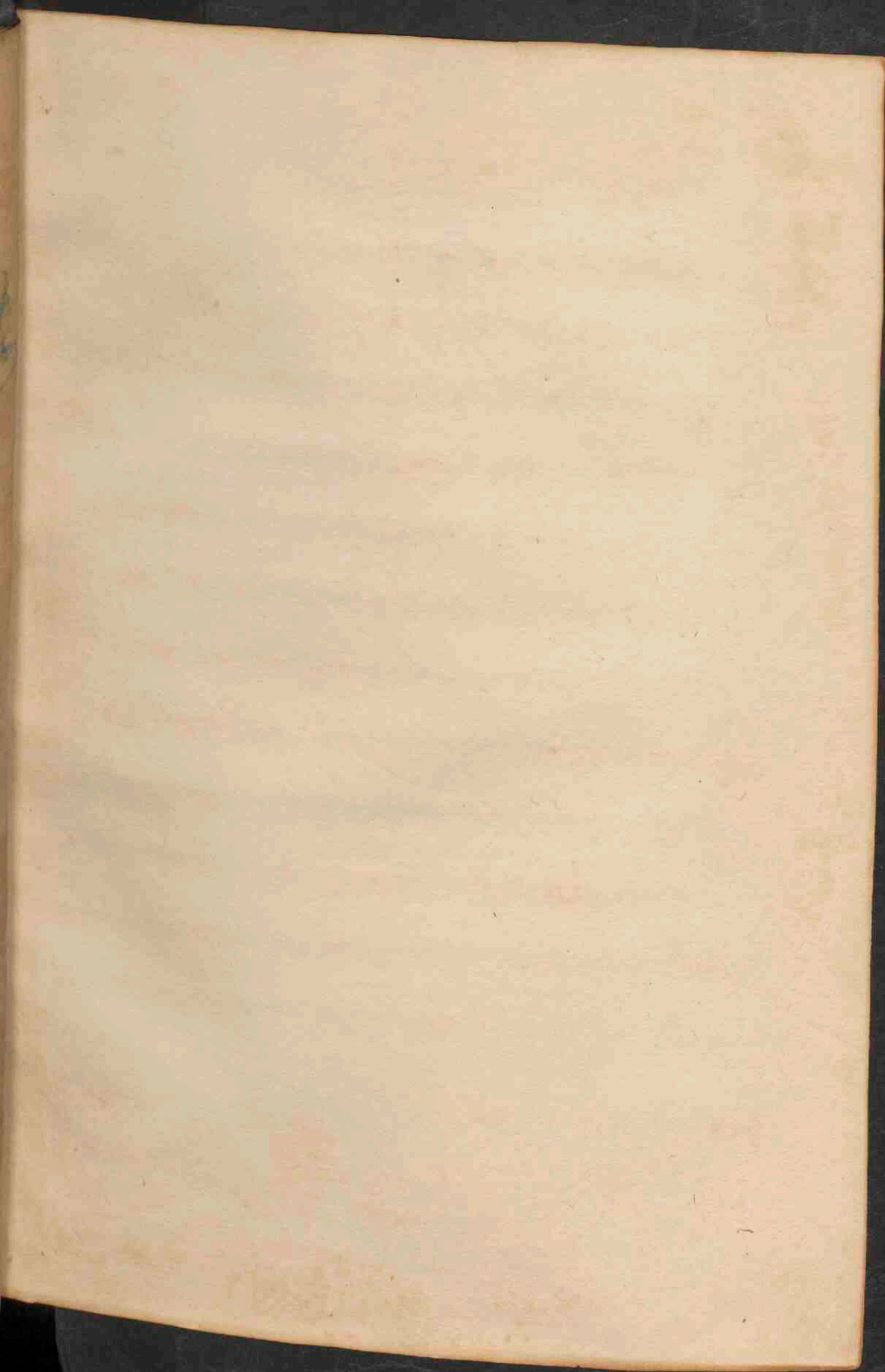
volueruntis, primum et
Iuribus, et licet eas nulli
tis, libere, et pacifice, requie
te, **vti. frui.** et gaudere valeat.
In his partibus dominus auxilio et
consilio assistere, et ad hoc
consilium et auxilium prestat
omnibus iuris et modis omni
bus melius possumus et ua
lemus. **Et premissa omnia**
alia et singula que et put
in preteritis sententiis continen
tur nos bona fide et legitima

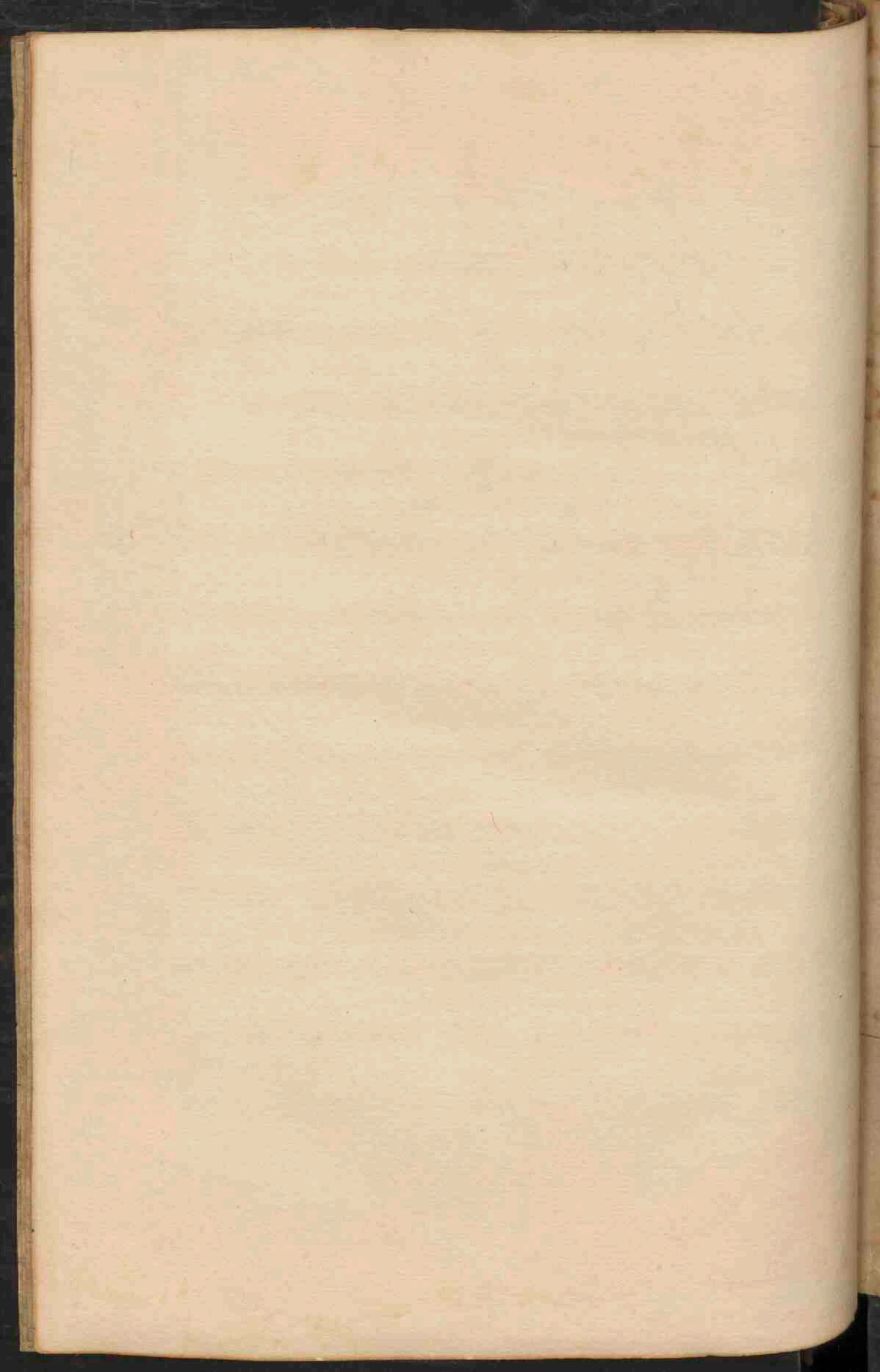
que intulerit te.
 et in nuptiis nuptiarum corporum
 rati dicitur. factis pro nos
 lacrimarum dei euangelis
 in Altari summo ecclie sancti
 Iohannis p̄dicte p̄misimus.
 Et hinc presentibus p̄mittim^{us}
 p̄tatis omnis Caplo realiter
 et cum effectu tenere. facere.
 et adimplere. ac inuolabi
 liter et fideliter obseruare.
 Saluo q̄ si aliqua sunt in
 dictis sententijs expressa q̄

per ovium dicti
predecessoris nostri et ad
sent in illis non erimus
obligati. dolo et fraude ex
clusis in pmissis et quolibet
pmissor. **R**enuñtantes insu
per omni exceptioni doli.
metus. fraudis. lesionis.
ac petitionis. restitutioni
in integrum fori et loci. p
uilegio ac omnibus et sin
gulis exceptionibus. defen
sionibus. allegationibus.

70
et auxilijs quibuscumq;
quibus contra pmissa que
cumq; possemus nos ipsos
quolibet defendere uel iuua
re. Sic nos deus adiuuet et
omnes sancti eius. *omni*

12
[Faint, illegible text in a medieval script, possibly Gothic or Carolingian minuscule, arranged in several lines.]

in dicta mea ecclesia sancti
Johannis faciam. nisi neces-
 sitate. statuto. aut consue-
 tudine ecclie. uel licentia eorū
 ad quos id ptinebit excusa-
 tus me absentem. **S**tatuta.
Justicias. et **c**onsuetudines
 dicte ecclesie mee fideliter ob-
 seruabo. **N**ec ullas conten-
 tiones aduersus dictum
Caplm̄ uel quemq̄ fratru
 dicte ecclesie ptinaciter uel
 contumaciter assumam.

keno oia et
gula dicit
sacrosancti
galy tudeh
ut Capta
uqz Ecclia
in Traiecte
vny accip
vunt

Secreta capli non pandam.
Et omnia predicta firmiter
et fideliter obseruabo. Sic
me deus adiuuet. et omnes
sancti eius.

Iuramentum Canonicoꝝ.

Ego. A. Canonicus eccle
sie sancti Iohannis Traiecte
sis. Iuro p deum qui me san
guine suo redemit. et p hec
sacrosancta dei ewangelia

que manu mea tango obe
 dienciam decano et caplo.
Iplisq; et ecclesie sancti iohis
 fidelitatem et continuu serui
 tium pro posse meo. nisi deo
 uocante me ad maiora. Et
 q; seruabo iusticias et con
 suetudines bonas hui con
 uentus dum particeps eius
 esse uoluerio. **N**ec ullas con
 tentiones aduersus conuentu
 uel quemq; fratru meoru
 ptinaater uel contumaci.

assumã. **N**ec ullũ negotiũ
claustrale transferam a con
uentu p̄senti. nisi iusticia
m̄ negata. uel ordine iudi
cario non facta fuerit. **N**ec
stipendiũ prebendale p̄qui
ram uel accipiam aliud q̄
quod p̄nominatũ est michi.
nisi detur michi consensu et
dono illorũ quorũ id iuris ẽ.

+ **N**ec pro canonica quicq̄ de
di uel dabo. nec aliquis pro
me. me sciente uel consenti

ente. **E**t si quis p̄misit uel
 dedit nūq̄ solvam. **S**ecreta +
 capituli nūq̄ reuelabo.
Et omnia predicta ^ffirmiter
 et fideliter obseruabo. **S**ic
 me deus adiuuet et omnes
 sancti eius. ~~oooooooooooo~~

f [nequon omnia et singula decreta sacro-
 sancti Concilij Tridentini. prout
 quinq̄ue Capta Traictes eadem
 acceptarunt]

Sequitur Juramētū vicarior.

Iuramentum Vicariorum.

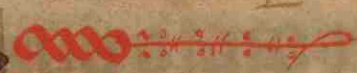
Ego. N. Juro per hec sancta dei ewangelia que manu mea tango. Et ab hac hora inantea q̄dū p̄sens tenuero beneficium ero obediens decano et caplo. ecclesie sancti Johannis traiectensis. et eis reuerenciam faciam. Et q̄ ero ipsis et ecclesie p̄dictis fidelis. Et continuū eis in choro prestabo seruitium iuxta

14
posse et nosce meū. **S**alua
michi in huiusmodi seruitio
dispensatione seu licentia a
dictis decano et caplo petita
et obtenta. **O**mnis beneficio
meo incumbens in choro et
extra fideliter adimplebo. **E**t
q̄ non interero aliquibus
congregationibus et conue
ntibus cū sociis meis, facien
do statuta aut ordinationes
quascūq; sine speciali et exp̄s
so consensu et consilio decani

et capli ecclesie p̄dicte. Et si
a socijs meis in antea aliq̄
statuta, facta aut ordinatio
nes, facte sunt non seruiabo.
Nec conspirationē faciam
cū quocūq; contra decanū et
caplīm ecclesie prefate, con
iunctim uel diuisim, pub
lice uel occulte. **S**ecreta ne
gocia et tractatus **C**apli
ecclesie predictae que ad meā
noticiam puenerint non
mandam. **D**isciplinam et

75
bonos mores. consuetudi-
nes et statuta. p[re]s[en]tia et fu-
tura ecclesie p[re]dicte seruabo.
Nullu[m] etiam claustrale ne-
gotiu[m] in causa[m] deduca[m].
a decano et caplo p[re]dictis,
nisi p[er] appellatione[m] michi
denegata iusticia uel neglec-
ta. **N**ullam causam uel co[n]-
tentione[m] aduersus ecclesiam
meam predictam. uel ali-
quem de ipsa. nomine mei
uel alterius prosequenti

Conon om
in illa decre
p[ro]p[ri]o Con
P[re]sidentum
et Capla
173 Scotia
C[on]suetudine
in acceptu
[]

assumã. uel prosequenti as
sistam ope uel consilio. Et
om̃ia predicta firmiter et
fideliter obseruabo. Sic me
deus adiuuet et omnes sc̃i
eius.

Juramentũ Notarij Capli.

Ego. R. Juro ad hec sc̃a de
euangelia que manu mea
tango. Quod officiu notaria
tus sc̃dm consuetudine ecclie
sc̃a. Johis b[ea]t[us] q̃dum ipm ten

16
Juxta posse et nosce fideliter
excutebo. **N**ec ullū secretum
caplare quodū celandū fuit
reuelabo uel aliquōmodo pan-
tam. **I**ras. **B**ona. **J**ura. et p-
uilegia eiusdem non distra-
ham seu alienabo. **I**mmo
ad usum ipsius ecclesie fide-
liter recupabo et conserva-
bo. **S**ic me deus adiuuet et
omnes sancti eius. **o**

Juramentū **R**ectoris scolariū.

Ego. **R.** Juro p̄ hec sc̄a
dei ewangelia que manu
mea tango. **E**t chorales et
scolares ecclesie sancti ioh̄is
Traiectensis q̄d̄iu regimen
scolariū in eadem ecclesia
obtinuero fideliter regam.
Ipsos q̄ in morib; et cōsue
tudinibus dicte ecclesie iux
ta informationē quam in
dñi Decanus et Caplin ei?

dem ecclesie sc̄i ioh̄is in scrip-
tis tradent cū diligencia bo-
na docebo. **C**horales sub bo-
no et forti iugo tenebo, et
ad scolas continue frequē-
tandas eos cotidie constrin-
gam. **A**b eisq; nullū denari-
um. siue de pastu. siue de alijs
accidentijs p̄ alios meos sco-
lares sc̄dm antiquā consue-
tudinē dandū exigam acci-
piam aut requiram. **N**ec i
domo choralium p̄dicte eccleie

aliquam mulierem de nocte
uel de die cum ea criminali-
ter conuulando introducami.
uel introduci me sciente p-
mittam. Post licentiam m-
am uel etiam ante p- dnos
Decanum aut Capl'm p- dictos
michi datam uel factam a-
p- memetipm acceptam nul-
los chorales uel scolares li-
cet etiam ad aliud Regimé
in Ciuitate Traiectensi me
transulerim & dicta ecclia

sancti Johis distrahã aut
 distrahi faciam. Sed ip̄os
 om̄s et singulos chorales ⁊
 scolares nouo Rectori michi
 in Regimine succedenti fide-
 liter recõmendabo. Et om̄ia
 et singula predicta firmit̄
 obseruabo. Sic Iuret me
 deus et omnes sancti eius.
Juramentũ Aunoy Siue
Saulten nostri.

In den eersten dat hy den
 Deken ende den heren

vanden Capittel tū te lo
haine getruwe welen ial
in allen dinghen. Itē dat
hy onse bootscappen daer
hem die. deken ende dat Ca
pittel. of yemant vanden
officiaten uander kercken
wegen seunden sellen trou
welic doen sel. ende weder
thuys comen sonder utreck.
na gestant synre bootscap
pen. Item dat hy nyemant
dach gheuen en sel van eni

Out of ghelde datmen
 der kercken sculdich is vutē
 gelieten des **D**ekens ende des
 Capittels uoerscreuē of der
 officiaten. **I**tem so en sel
 hy geen gelt hem onderwijn
 den opteboren vander kerckē
 wegen vuten orloue der of
 ficiaten. **E**nde wes ghelt dat
 hem die officiaten heten op
 boren dat sel hy den officiatē
 truwelic ouerleueren alsoe
 moech als hi thuys comet

sonder vertreke. **I**n
sei hy iagheix under kerke
cumen om te besien ofte dat
Capittel of enich wanden of
ficiaten sijn te doen hebben.
Item waar die heren tegae
hebben. sijn tot Statien. of
tot begangnissen. of te Ca
pittel. so sei hy mede gaen en
draghen een roede also also
dat betaempt. ende in anden
goudshusen gewoenlic is.
Item want hy veel goets ti

uandes Capittels wetten. soe
 sel hy goede seker vorygen iare
 lx daer uoer setten. die loue
 sellen aendes Capittels hant
 uoer een somme gelts uan
 hondert engelscher nobelen.
 Dit uorwaerden waert dat me
 hem syn ambocht weder op
 seyde. of dat hyt weder opga
 ue. soe sellen syn vorygen een
 Jaer belast bliuen inder bor
 ucht nae dat op segghet.

Item

voor den heren opten dach d
u haer rekeninge gesloten
hebben voer alle heiligen
dach ende leggen sin am
bocht neder ende sine dyenst
Ende ist datment hem wed
beueelt. so sel hyt voert do
ne truwelic als voerscreue
is. | Item so sel dese vode
weder hebben voer sinen
dyenst vier oude desie scilicet
daer hy mede enen roc copet

in dach

in dach

27
Iel alie Jaer tegen sinte ier-
tynis auont. vi race ues iud
tuer meysters under tijt. Ende an ouer fin
daer toe sel sine pensie wese
vier oude salde. Item wan
neer dat hy buiten der stat
reyst onder heren orbaer soe
sel hy daghelix hebben uoer
arbeit ende uoer cost twalof
witte grote. Ten waer of hy
mitten heren vanden Capit
tel uut reysede so en sel hy
gheen dachhueren hebben.

Iem vanner hi reyt vuten
den sticht In hollant of In gel
relant so selmen hem tot syn
dach huere wat gracen done
tottes Capittels goet dwinckē.

Juramentū p̄positū de Castro
sue fortalicio in ahdrecht.

WJ. N. vider genaden
goids Broefft der ker
ken s̄inte Johanne Tutrecht
maken kenlic allen luden int
wy in onsen ghenenen Ca

putte daer wi capittelic zamen
 ende uergaderet waren in onse
Capittelhuise gheloest hebbe
 louen ende zekeren bi onser
 truwen eien ende zekerheit
 ende hebben onse hant op
 onse borst geleit ende lieflic
 ten heilighen gezworen en
 geloest aen hande ons eerba
 ren des **D**ekens ende **C**apittels
 onser kercken **S**inte Johane
 uoers. also dat wy tot
 geene tijt op onsen huise tot

Au wecht onsen **C**astelijn
aldaer uersetten en sellen
uou die tyt dat die ander
Casteleyn die daer opcomen
sel mit sinen besegelden brie
uen geloeft heeft dat hy onse
huys uousoz niet uersetten
noch uersellen en sel nochte
geenrehande conuner noch
scoude daer op maken noch
tot gheenre tyt uan onser
uousender kercken ende
Capittel ontferren iuween

en noch ueranderen en sel
 in gheenewys. **T**en si bi wil
 le toedoen ende consente uā
 ons ende ons dekens ende
 gemene capittels onser ker
 ken uouf. **T**welc wy in alre
 manieren uouf or mede ge
 louet hebben uolcomelic en
 onuerbrekelike tehouden en
 des tot enen orconde hebben
 wy onsen zeghel aen desen
 brief doen hanghen. **G**hege
 van **I**nt iaer ons heren **I**.

**Juramentū Castellani in
andrecht.**

Alle den ghenen die desen
brieff zellen zien of ho-
ren lesen doe ic verstaen. **S**
dat ic geloeft ende ghesekert
hebbe loue ende zekere bi
mynre truwen eeren ende ze-
kerheit ende hebbe mijn hand
op desen brieff gheleit ende
lieflike ten heiligen gesworē
mit hande mit monde mit op-
gerechten vingeren ende mit

verstaenden **E**de aen hande des
 verbaren des **P**roeffts **D**ekens
 ende **C**apittels der kercken tot
 linte Johan tuitrecht. alse dat
 ic hour huys tot **M**idrecht mit
 alle sinen toebehoeren truwe
 like houden ende bewaren sel
 alse een goet **C**asteleyn sal
 dich is te doen. **E**nde ic noch
 mijn erfnamen gebrake
 mijns en sellen dit uorb
 hys mit sinen toebehoeren
 niet dumen noch nyemant

ouerleuieren. ten si bi wille eni
conueni ces **proeffts** **Dekens**
ende **Capittels** uoerscreuen.
Ende wair dat zake dat die
proefft uoursor tot enigher
tijt ofluuch worde ofter **proef**
stien weerloes worde. soe en
sel ic dat uourseide huys nyet
~~mant~~ rumen noch nyemāt
ouerleuieren dan den **Deken** en
Capittel uours tot behoef des
proeffts die toecomende w
under tijt ende oeck **Dekens** en

Capitels **E**nd waur dat ic
 tot enughen tijt uander uou
 leyder casteleynscap ontset
 worde ende dair of uaren sou
 de soe en sel ic oeck dit uou
 huys niet rumen noch ofua
 ren eer dat die ander Casteleyn
 die na mi dair op wesen sel
 eerst gheloeft ghesekert ende
 ghesworen heeft. ende syn ope
 ne brief den **S**erbaren den
Proefft den **D**eken ende den
Capittel uoufcreuen dair op

Fulcx niet weygeren ouermits enige sculde actie offte
 toefeggen ic pretenderen mochte tegens proefft Deken offte
 Capittel van sint sans tuwecht noch om gheenrehande
 soecken my hier in te soeken offte vertzet dair op te ma
 ken. ende sal ick

gegeuen heeft. Inhouden in
allen manieren alle dese sel
ue brief inhout ende begre
pen heeft sonder arghelust.
In kennisse der waerheit so
heb ic. **N.** minen zeghel an
desen brief ghehangen. Ghe
geuen int **J**air ons heren. **7.**

In illo tēpore: Dixit **S** Johannes.
 hic discipulus suus. et turbis iu-
 deorū. Caro mea uere est cibus:
 et sanguis meus uere est potus.
 Qui manducat meā carnem.
 et bibit meum sanguinem:
 in me manet. et ego in eo.
 Sicut misit me uiuens pater:
 et ego uiuo ppter patrem.
 Et qui manducat me: et ipse
 uiuet ppter me. Hic est pater:
 qui de celo descendit. Non sicut
 manducauerunt patres uiri

manna : et mortui sunt. **Q**
manducat hunc panem : uiuunt
in eternum. **In ueneratione**
btē marie uigīs. Eo. S. lucā.

Th illo tpe : loquente ihu ad
urbas extollens uocē quēdam
mulier de turba. dixit ad
ihm. **Stūs uenter qui te po-**
tauit : et ubera que lūxisti.
at ille dixit. **Enymms : hōi**
qui audiuit uerbu dei : et cul-
todunt illud. **oooo**

27
In illo tpe. Assumpsit ih̄s **S** math.
petrū et iacobū et ioh̄an̄ fratre
eius: et duxit illos in montem
excellū seorsū. et transfiguratus
est ante eos. **E**t resplenduit fa-
cies eius sicut sol: uestimēta
autē eius fr̄a sūt alba sicut
nix. **E**t ecce apparuerūt illis
moyses et helyas: cū eo loquē-
tes. **R**espondens autē petrus.
dixit ad ih̄m. **D**ne: bonū est
nos hic esse. **S**i vis faciamus
hic tria tabernacula: tibi vnē.

monu vnū. et helye vnū. **Ai**
per te iniquitate: ecce nubes lu
cia obumbravit eos. **Et ecce**
vox de nube dicens. **Hic ē fili**
us meus dilatus in quo michi
bene cōplacuit: vñm audite. **Et**
audientes discipuli: ceciderūt
in faciē suā: et timuerūt ualē.
Et accessit ih̄s et tetigit eos: dixit
illis. **Surgite. et nolite timere.**
Leuantes autē oculos suos:
neminē uiderūt nisi solū ih̄m.
Et descendentibus illis de monte:

cepit eis illis dicens. **N**on enim
dixeritis visione: sicut dicitur
hois: a mortuis resurgat.

[Faint, illegible text in a Gothic script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Juramentum Decani nri

H ego .N. Decanus ecclie
sancti Johannis Traiecti
iuro per hec sacrosancta dei
ewangelia que manibus
meis tango. Et ecclie mee
sancti Johannis p̄dicte et
Caplo meo fidelis ero. Curā
eius geram. Bona. fides et
Jura Decanatus mei ac ecclie
p̄dicte. necnō administrati
onē michi cōmissam scdm

Jura. **S**tatuta et conuetudines
 ecclie mee liti **J**ohis obleruauo.
 ministrabo et defendā. **I**paqs
 bona. res et iura sup̄dicta
 non alienabo. **A**lienata et
 distracta pro et nosse meis
 recupabo. **Q**uin et fructibus
 redditibus et prouentibus
 decanatus mei cōtentus ero.
 nec illius ratioē quicq̄m aliud
 a caplo meo petam aut req̄rā.
Nec eosdem fructus. redditus
 et prouentus dicti decanatus

f. post.

mei oneravi neq[ue] onerari feci
nec onerabo aut onerari fa-
ciam aliqua pensione qua-
cumq[ue] aucte. **S**ed et cōtinuā
in ecclia mea s[an]cti Johānis
residenciam faciā. **N**ec ab ea
ultra duos menses nisi lice-
cia capli mei fuero excusat[us]
me absentabo. **N** quoquidem
Juramēto nullo unq[ue] tēporē
me absolui aut relaxari fa-
ciam. **S**tatuta et cōsuetudi-
nes ecclie mee s[an]cti Johannis

fideliter obseruabo. neq; ul-
las cōtenciones aduersus Ca-
pitulū meū vel quēcumq;
cōfratrū meorū pertinaciter ul
cōtumaciter assumā. Nullū
eciā negociū claustrale a ca-
pitulo meo ad Ep̄m vel ad
aliquē aliū superiōrē trāstera.
nisi iusticia michi denegata
fuerit aut ordo iudiciarius
iuxta cōsuetudinē ecclē mee
predicte in h̄mōi negotio fieri
solitus nō fuit tentus aut

observatus. **S**ecreta capli mei
celabo. et omnia predicta fir-
miter et fideliter observabo.
Sic me deus vivet et omnis sa-
cuius.

Wy N. N. swaeren by het seylich
Evangelium dat wy met onse vingeren
raecken dat onsen Zoon N.

iaeren op deser Werelt out ende
gepat seert is. **S**oe swaerlich
Zelpt wy Godt ende syn seylich

31

Suzamentum Emacipa
torum ~ -

Wij n. n. sweeren bij
het heyllich Euangeliuim, dat
doh mit onsen vingeren raacken
dat onsen soon n. - een -
ende frbintich faeren naeden dach
snyder geboorten op dese werelt
ouidt ende gepasseert is, soe helpt
mij Gōdt ende sijn heyllich
woordt,

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

In i. galli cantu. s. Lucam.

Nisi: **E**xit edictum a cesare
 augusto: ut describeretur uni
 uersus orbis. Hec descriptio p
 ma: facta est a preside sirie cri
 no. Et ibant omnes. ut profi
 terentur singuli in suam ciui
 tatem. Ascendit autē ioseph
 a galylea de ciuitate nazareth.
 in iudeam ciuitatem dauid
 que uocatur bethleem eo qd
 esset de domo i familia dauid:
 ut proficeretur cum maria
 desponsata sibi uxore preg

nante. factum est autem cum
essent ibi: impleti sunt dies
ut pareret. Et peperit filium
suum primogenitum: et pan-
nis eum inuoluit. et reclinauit
eum in presepio. quia non erat
ei locus in diuersorio. Et pas-
tores erant in regione eadem
uigilantes. et custodientes ui-
gilias noctis super gregem su-
um: et ecce angelus domini stetit
iuxta illos. et claritas dei cir-
cumfulsit illos. et timuerunt
timore magno. Et dixit illis

angelus. Nolite timere. Eccc
enim euangelizo uobis
gaudium magnū qđ erit
omni populo: quia natus
est nobis hodie saluator. q̄
est xp̄c dñs in ciuitate dauid.
Et hoc uobis signum. Inue
nietis infantē pannis inuo
lutum: ⁊ positum in prese
pio. Et subito facta est cum
angelo multitudo milicie
celestis: laudancium deum
⁊ dicencium. Gloria in altis
simis deo: ⁊ in terra pax

hominibꝫ bone uoluntatis.

Att. In aurora. s. lucam.

Pastores loquebantur ad inuicem. Transeamus usqꝫ bethleem: ⁊ uideamus hoc uerbum quod factum est. quod dñs ostendit nobis. Et uenerunt festinantes: ⁊ inuenerunt mariam ⁊ ioseph ⁊ infantem positum in presepio. Videntes autem: cognouerunt de uerbo quod dictū erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierunt mira

34
ti sunt: et de his que dicta
erant a pastoribus ad ipsos.

Maria autem conseruabat
omnia uerba hec: conferens
in corde suo. Et reuersi sunt
pastores glorificantes et lau-
dantes deum: in omnibus
que audierant et uiderant:
sicut dictum est ad illos. *In scō*

die. Inciū scī euangeli. scdm
A principio erat *Johannem.*
uerbum. Et uerbum erat
apud deum: et deus erat uer-
bum. Hoc erat in principio

aput deum. Omnia ꝑ ipsū
facta sunt. ⁊ sine ipso factū
est nichil. Quod factum est
in ipso uita erat. Et uita erat
lux hominum. ⁊ lux in tene
bris lucet. ⁊ tenebre eam nō
comprehenderunt. fuit ho
mo missus a deo. cui nome
erat iohannes. Hic uenit
in testimonium. ut testimo
nium perhiberet de lumine
ut omnes crederent ꝑ il
lum. Non erat ille lux. sed
ut testimoniū perhiberet

35
de lumine. Erat lux uera:
que illuminat omnem ho-
minem uenientem in hunc
mundum. In mundo erat ⁊
mundus ꝑ ipsum factus est:
⁊ mundus eum n̄ cognouit.
In propria uenit: ⁊ sui eum
non receperunt. Quotquot
autem receperunt eum: de-
dit eis potestatem filios dei
fieri his qui credunt in no-
mine eius. Qui non ex sang-
uibus neq; ex uoluntate
carnis neq; ex uoluntate ui-

ri: sed ex deo nati sunt. Et
uerbum caro factum est: et
habitabit in nobis. Et uidi-
mus gloriam eius: gloriam
quasi unigeniti a patre. Ple-
num grace et ueritatis. *In*

nati. Stephani. s. Mathim.

Ant: *D*icebat ihesus
turbis iudeorum et princi-
pibus sacerdotum. Ecce ego
mitto ad uos prophetas et
sapientes et scribas: et ex illis
occidetis et crucifigetis. et ex
flagellabitis in synago

36
gis ur̄is. et persequemini de
ciuitate in ciuitatem. ut ue
niat super uos omnis sang
uis iustus qui effusus est su
per terram. a sanguine abel
iusti. usq; ad sanguinem za
charie filij barachie quem
occidistis inter templum ⁊
altare. Amen dico uobis: ue
nient hec omnia super ge
neracionem istam. Iherusa
lem iherusalem que occidis
prophetas ⁊ lapidas eos q
ad te missi sunt: quociens

uolui congregare filios tuos.
quemadmodum gallina con-
gregat pullos suos sub alas
et nolui. Ecce: relinquetur
uobis domus ur̄a deserta.

Dico enim uobis: non me ui-
debitis amodo donec dicatis
Benedictus qui uenit: in no-
mine domini. *Johis ev̄.*

4015
1000
Matt: *Dixit s. Johannem.*
ih̄c petro. Sequere me. Con-
uersus petrus: uidit illum
discipulum quem diligebat
ih̄c sequentem. qui in cena

17
recubuit supra pectus eius
et dixit. Domine quis est
qui tradet te? Hunc ergo cum
uidisset petrus. dixit ihesu.
Domine hic autem quid?
Dicit ei ihc. Sic eum uolo ma
nere. donec ueniam. Quid
ad te? Tu me sequere. Exiit
ergo sermo iste inter fratres.
quia discipulus ille non mo
ritur. Et non dixit ei ihesus
quia non moritur. sed sic eu
uolo manere donec ueniam
quid ad te. Hic est discipulus

qui testimonium perhibet
de hijs: et scripsit hec. Et sci-
mus quia uerum est: testi-
monium eius. *De innocentib.*

Matth. *Ange S. Matheum.*

Angelus domini apparuit in somp-
nis ioseph dicens. Surge et
accipe puerum et matrem eius
et fuge in egyptum: et esto
ibi usque dum dicam tibi. fu-
turum est enim: ut herodes
querat puerum ad perden-
dum eum. Qui confurgens
accepit puerum et matrem

30
eius nocte. et secessit in egyp-
tum et erat ibi usq; ad obi-
tum herodis. ut impleretur
quod dictum est a domino
per prophetam dicentem. Ex
egypto uocaui filium meum.
Tunc herodes uidens quia
illusus esset a magis: natus
est ualoe. Et mittens occi-
dit omnes pueros qui erant
in bethleem in omnibus fi-
nibus eius a bimatu infra:
secundum tempus quod ex-
quisierat a magis. Tunc ad

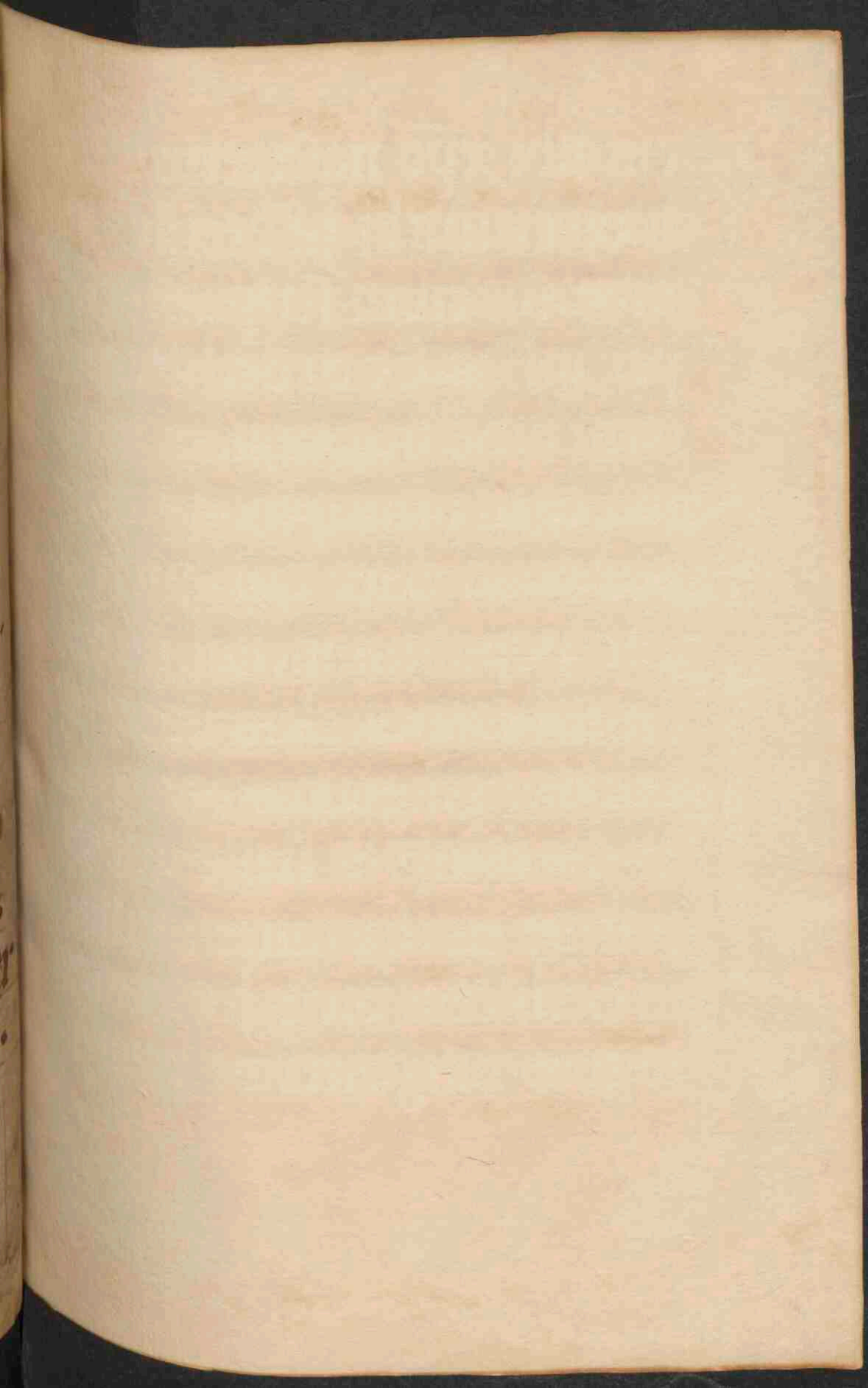
impletum est: quod dictum
est per iheremiam ppham
dicentem. Vox in rama audita
est: ploratus et ululatus
multus. rachel plorans filios
suos. Et noluit consolari: quia
non sunt. *In octava om. scdm*

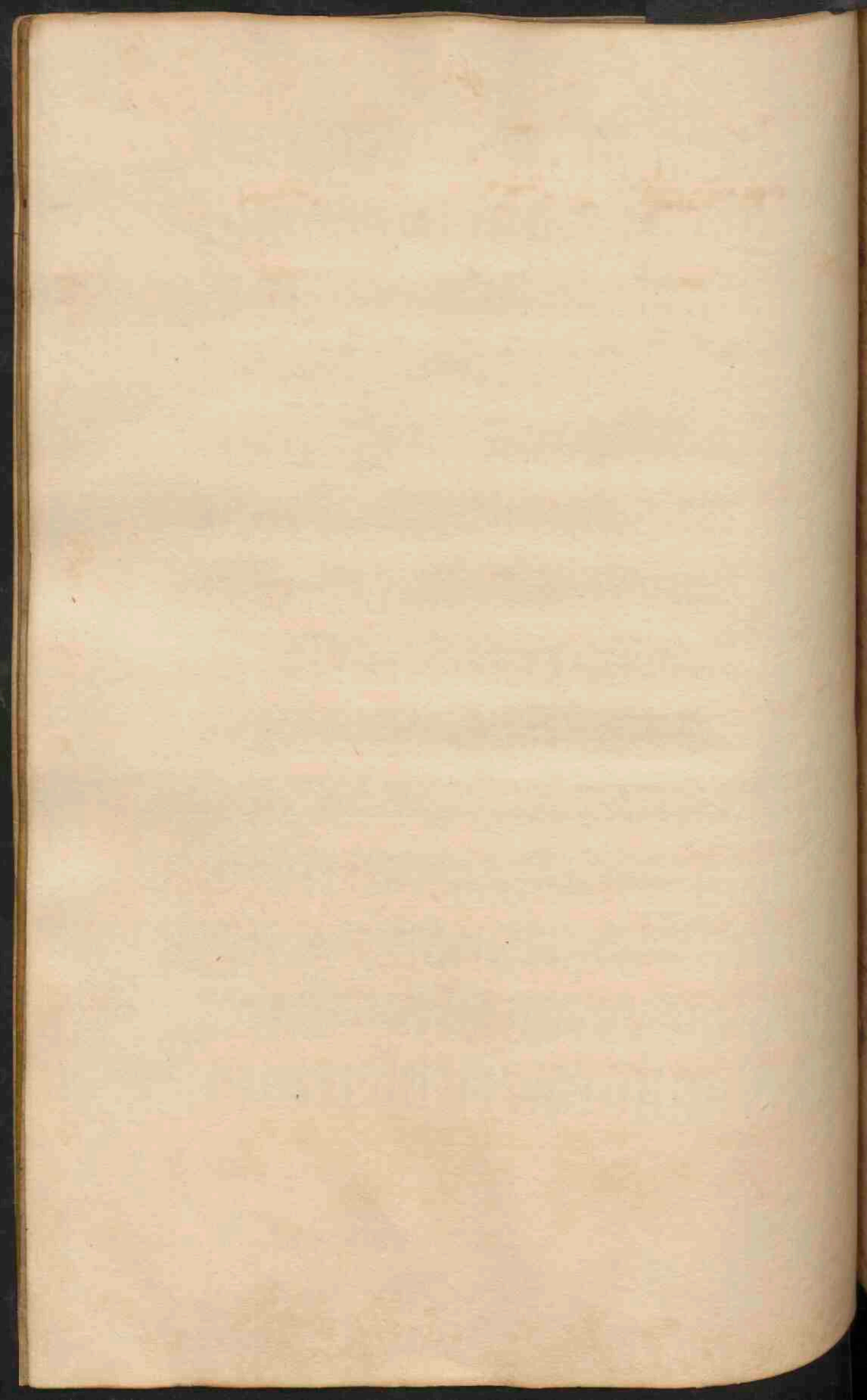
Null. *Postquam lucam.*
consummati sunt dies octo
ut circumcideretur puer:
uocatum est nomen eius ihs.
Quod uocatum est ab ange
lo: prius quam in utero con
ciperetur. *In epiphania*

39
nam na **secūm mathm.**

tus esset ihesus in beth
leem iude in diebus herodis
regis: ecce magi ab oriente
uenerunt iherosolimam di
centes. Vbi est qui natus est
rex iudeorum? Vidimus enī
stellam eius in oriente: et ue
nimus adorare eum. Audiens
autem herodes rex turbatus
est: et omnis iherosolima cū
illo. Et congregans omnes
principes sacerdotum et scri
bas populi: fascitabatur ab

eis ubi xpc nasceretur
li dixerunt ei. In bethle
uode. Sic enim scriptum est
per pphas. Et tu bethlexem
terra iuda. nequaquam mini
ma es in principibus iuda.
Exte enim exiet dux qui re
gat populum meum israhel.
Tunc herodes clam uocatis
magis. diligenter didicit
ab eis tempus stelle que ap
paruit eis. Et mittens illos
in bethleem dixit. Ite. et inter
rogate diligenter de puero.

40
masculinum adaperiens
uulnam. sanctum domino
uocabitur. Et ut darent hos-
tiam secundum quod dictū
est in lege dñi: par turturū.
aut duos pullos columba-
rum. Et ecce homo erat in
iherusalem cui nomen syme-
on: et homo iste iustus et
timoratus. expectans conso-
lacionem israhel. Et spiritus
sanctus erat in eo. Et respon-
sum acceperat a spiritu scō:
non uisurum se mortem. ni

si prius uideret xpm dñi.
Et uenit in spiritu in templum
Et cum inducerent puerum
ihesum parentes eius. ut fa-
cerent secundum consuetudo-
nem legis pro eo: et ipse acce-
pit eum in ulnas suas. et be-
nedixit deum. et dixit. Nunc
dimittis seruum tuum do-
mine: secundum uerbum
tuum in pace. Quia uide-
runt oculi mei salutare tuum:
quod parasti ante faciem
omnium populorum. Lume

41
ad reuelacionem gentium:
et gloriam plebis tue isra-
hel. *In annu- cione be marie.*

Missus s. lucam.

est gabriel angelus a deo in-
ciuitatem galylee. cui nome-
nazareth ad uirginem de-
sponsatam uiro cui nomen
erat ioseph de domo dauid:
et nomen uirginis maria.
Et ingressus angelus ad eam
dixit. Ave : gratia ple-
na: dominus tecum bene-
dicta tu in mulierib. Que

cum audisset turbata est
in sermone eius: et cogi-
tabat qualis esset ista sa-
lutacio. Et ait angelus ei.
Ne timeas maria: inuenisti
graciam apud dominum.
Ecce concipies in utero et
paries filium: et uocabis
nomen eius ihu. Hic erit
magnus: et filius altissimi
uocabitur. Et dabit illi do-
minus deus sedem dauid
patris eius: et regnabit
in domo iacob in eternum.

42
et regni eius non erit finis.

Dixit autem maria ad an-
gelum. Quomodo fiet istud
quoniam uirum non
cognosco? Et respondens
angelus: dixit ei. Spiritus
sanctus superueniet in te:
et uirtus altissimi obum-
brabit tibi. Ideoque et quod
nascetur ex te sanctum: uo-
cabitur filius dei. Et ecce
elizabeth cognata tua: et
ipsa concepit filium in se-
nectute sua. Et hic mensis

est sextus illi que uocatur
sterilis: quia non erit impos-
sibile apud deum omne uer-
bum. Dixit autem maria ad
angelum. Ecce ancilla domi-
ni: fiat michi: secundum
uerbum tuum. *In uigilia
Pasche. s. Matheum.*

Uespere sabbati que lu-
cessit in prima sabba-
ti: uenit maria magdalena
et altera maria uidere sepul-
chrum. Et ecce terremotus
factus est magnus: angls

autem domini descendit
de celo et accedens reuoluit
lapidem ⁊ sedebat super eū.
Erat autem aspectus eius
sicut fulgur: et uestimenta
eius sicut nix. Pre timore
autem eius exterriti sunt
custodes: et facti sunt ue
lut mortui. Respondens au
tem angelus: dixit mulieri
bus. Nolite timere hos. Scio
enim: quod ihesum qui cru
cifixus est queritis. Non est
hic: surrexit enim sicut dix

it. Venite et uide'te locum:
ubi positus erat dñs. Et cito
euntes dicite discipulis eius.
quia surrexit: ecce precedet
uos in galyleam. Ibi eum ui
debitis: ecce pre'dixi uobis.

In scō die pasche. s. Marcum.

A ill: **M**aria magda
lena et maria iacobi et salo
me emerunt aromata: ut
uenientes ungerent ihesum.
Et ualoe mane una sabbato
rum ueniunt ad monumen
tum: orto iam sole. Et dice

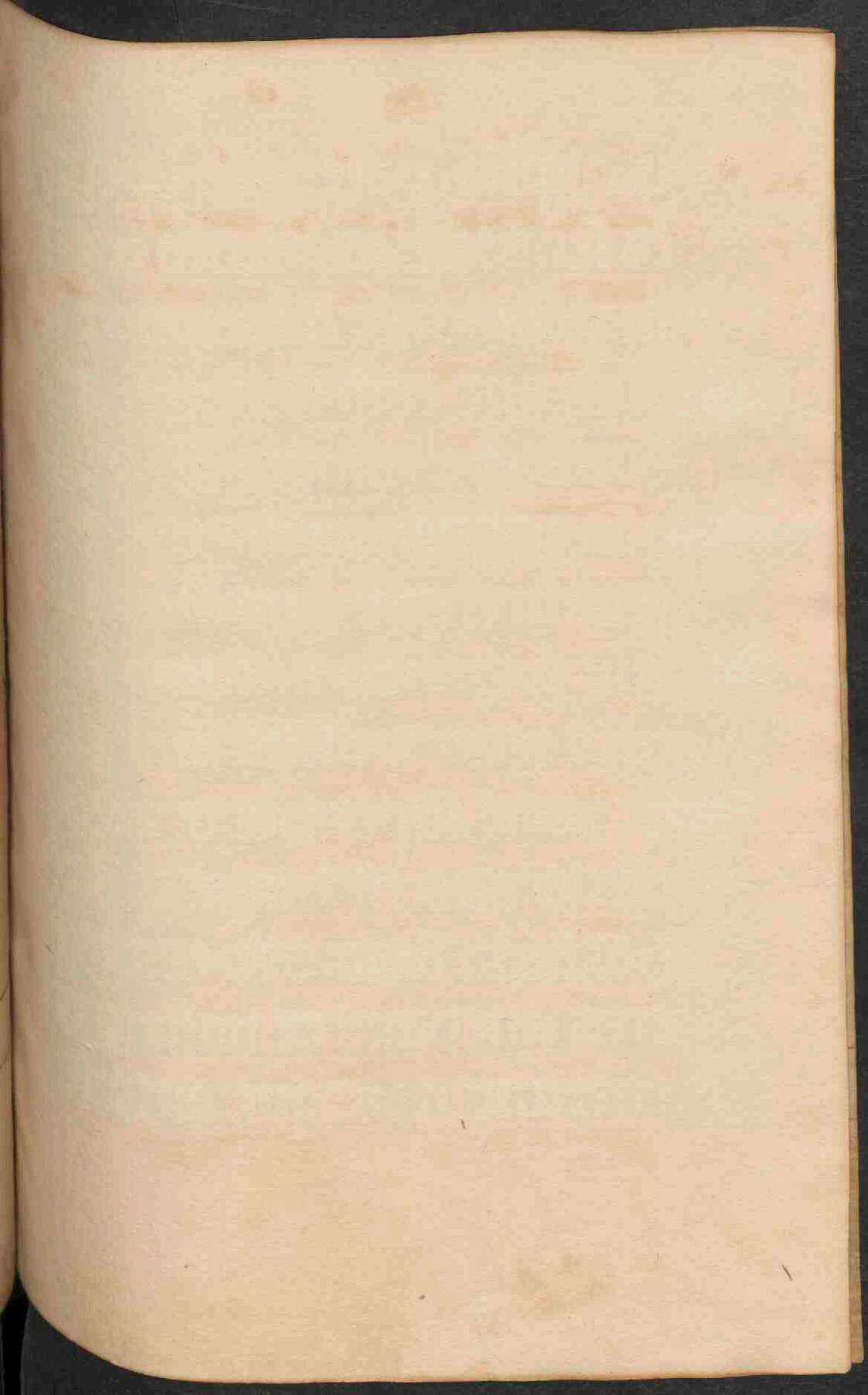
44
bant ad inuicem. Quis reuol
uet nobis lapide[m] ab ostio
monumenti? Et respicientes:
uiderunt reuolutum lapide[m].
Frat quippe magnus ualde.
Et introeuntes in monumen
tum: uiderunt iuuenem se
dentem in dextris coopertu[m]
stola candida et obstupuerunt.
Qui dicit illis. Nolite expaues
cere. Ihesum queritis nazare
num: crucifixum. Surrexit.
non est hic. Ecce locus: ubi
posuerunt eum. Sed ite dicit

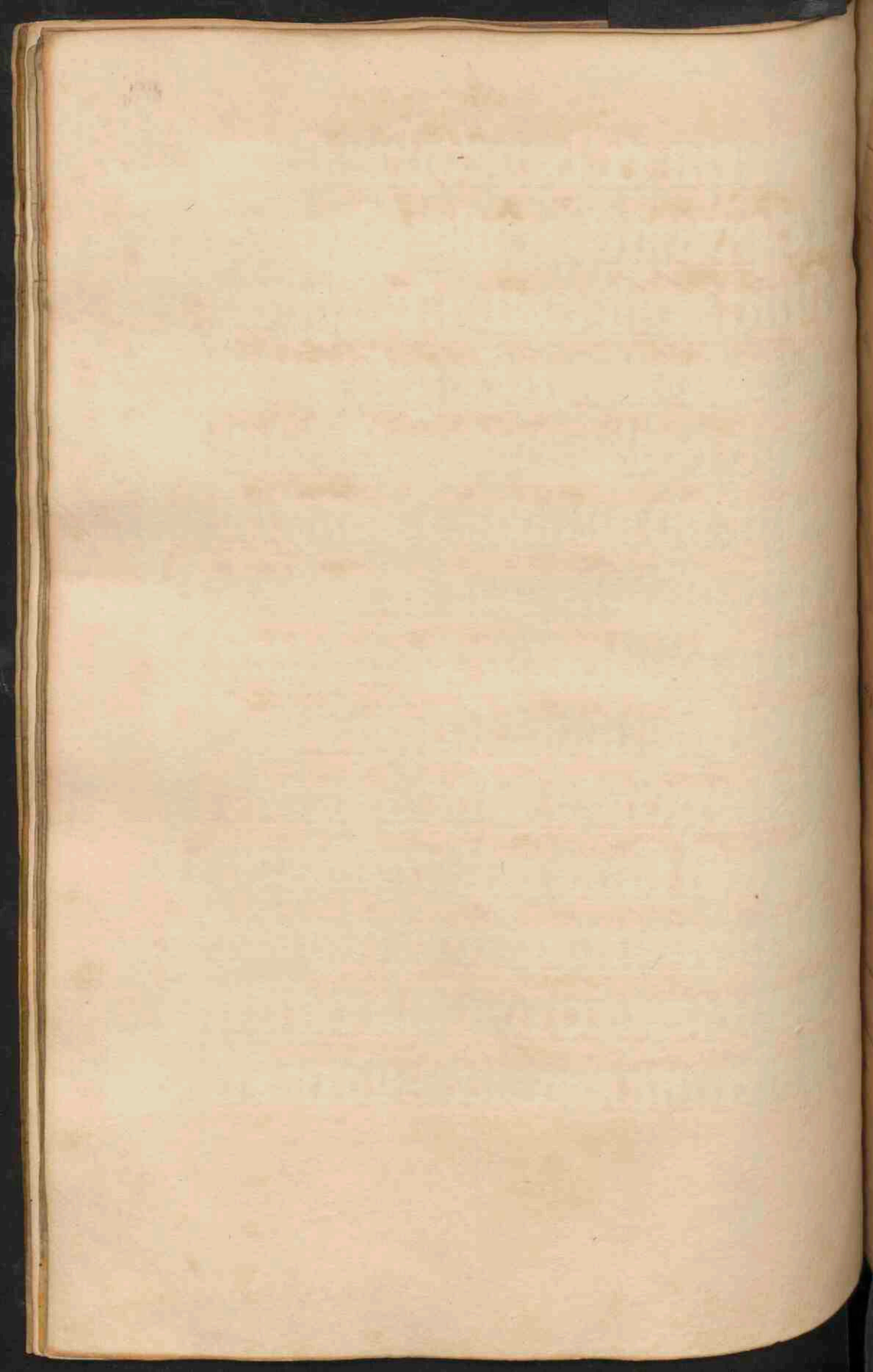
te discipulis eius et petro:
quia precedet uos in galyle
am. Ibi eum uidebitis. sicut

T dixit uobis. *fiā. ii. Secundū.*
lit. Duo ex disci lucam.
pulis ihesu ibant ipsa die
in castellum quod erat in
spacio stadiorum sexaginta
ab iherusalem: nomine emau
Et ipsi loquebantur ad inu
cem: de his omnibus que
acciderant. Et factum est
dum fabularentur et secum
quererent: et ipse ihesus

appropinquans ibat cum
 illis. Oculi autem illorum
 tenebantur: ne eum agnos-
 cerent. Et ait ad illos. Qui
 sunt hi sermones quos co-
 fertis ad invicem ambulan-
 tes et estis tristes? Et respon-
 dens unus cui nomen cleo-
 phas: dixit ei. Tu solus pere-
 grinus es in iherusalem: et
 non cognovisti que facta sunt
 in illa his diebus? Quibus
 ille dixit. Que? Et dixerunt.
 De ihesu nazareno: qui fuit

uir ppha. potens in opere.
et sermone. coram deo et omni
in populo. Et quomodo tra-
diderunt eum summi sacer-
dotes. et principes iuri. in
damnacionem mortis: et
crucifixerunt eum. Nos au-
tem sperabamus: quia ipse
esset redempturus israhel.
Et nunc super hec omnia:
tercia dies est hodie quod
hec facta sunt. Sed et mul-
eres quedam ex nostris ter-
ruerunt nos: que ante lu-

46
panem et benedixit. fregit.
et porrigebat illis. Et aperti
sunt oculi eorum: et cognou-
erunt illum. Et ipse euani-
uit ab oculis eorum. Et dice-
bant ad inuicem. Nonne cor-
nrm ardens erat in nobis.
Cum loqueretur in uia. et
aperuit nobis scripturas.
Et surgentes eadem hora:
regressi sunt in iherusalem.
et inuenerunt congregatos
undecim. et eos qui cum ip-
sis erant dicentes. Quia sur-

rexit dñs uere: et apparu-
it symoni. Et ipsi narrabāt
que gesta erant in uia: i quo
modo cognouerunt eum.

in fractione panis. *fiā. iij.*

Null: Stetit scdm lucam.

Tihesus in medio discipulorū
suorum: et dixit eis. Pax uo-
bis. Ego sum: nolite timere.
Conturbati uero et conterri-
ti: existimabant se spiritū
uidere. Et dixit eis. Quid
turbati estis. et cogitationes
ascendunt in corda uestra.

47
Uroete manus meas ⁊ pe-
des meos: quia ego ipse sum.
Palpate et uroete: quia spi-
ritus carnem et ossa non ha-
bet. sicut me uidetis habe-
re. Et cum hęc dixisset: osten-
dit eis manus et pedes. Ad-
huc autem illis non credenti-
bus sed ammirantibus: pre-
gaudio dixit. Habetis hic
aliquid quod manducetur.
At illi obtulerunt ei partem
piscis assi: ⁊ fauim mellis.
Et cum manducasset coram

eis: sumens reliquias de-
dit illis. Et dixit ad illos.
Hec sunt uerba que locu-
tum sum uobis. cum adhuc es-
sem uobiscum: quoniam ne-
cesse est impleri omnia que
scripta sunt in lege moysi et
prophetis. et psalmis de me.
Tunc aperuit illis sensum:
ut intelligerent scripturas.
Et dixit illis. Quoniam sic
scriptum est. et sic oportebat
pati christum et resurgere a
mortuis die tertia: et pre

dicari in nomine eius peni
tenciam et remissionem pec
catorum: in omnes gentes.

fiā. iiii. s. Johannem.

Mittit: **M**anifestavit se ihc
discipulis suis ad mare tybe
riadis: manifestavit autem
sic. Erant autem simul symō
petrus. et thomas qui dicit
didimus. et nathanael qui
erat a chana galylee. et filii
zebedei: et alij ex discipulis
eius duo. Dicit eis symon
petrus. Vado piscari. Dicunt

ei. Venimus et nos tecum.
Et exierunt et ascenderunt
in nauim: et illa nocte ni-
chil prenderunt. Mane
autem iam facto: stetit ihc
in litore. Non tamen cogno-
uerunt discipuli: quia ihc
est. Dicit ergo eis ihc. Pueri:
numquid pulmentarium
habetis? Responderunt ei.
Non. Dicit eis. Mitte in dex-
teram nauigij rete: et inue-
nietis. Miserunt ergo: et iam
non ualuerunt illud trahere

49
re. a multitudine piscium.

Dicit ergo discipulus ille: quem diligebat ihc petro. Dominus est. Symon petrus cum audivisset quia dominus est: tunica succinxit se erat enim nudus. et misit se in mare.

Alii autem discipuli: nauigio uenerunt. non enim longe erant a terra: sed quasi cubitis ducentis. trahentes rete piscium. ut ergo descendere runt in terram: uiderunt prunas positas et piscem

superpositum et panē
Dicit eis ihc. Afferte de pis-
cibus: quos prendidistis nūc.
Ascendit autem symon petrus
et traxit rete in terram ple-
num magnis piscibus: cen-
tum quinquaginta tribus.
Et cum tanti essent: non est
scissum rete. Dicit eis ihesus.
Venite prandete. Et nemo
audebat discumbencium
interrogare eum tu quis es:
scientes quia dñs est. Et ve-
nit ihesus et accepit panem

50
et dat eis: et piscem similit.

Hoc iam tercio manifestatus
est ihesus discipulis suis:
cum resurrexisset a mortuis.

In ascensioe dñi. s. Marcum.

Nitt: **R**ecumbentibus undecim
cum discipulis: apparuit illis
ihesus. et exprobrauit incre-
dulitatem illoꝝ. et duriciam
cordis. quia his qui uiderat
eum resurrexisse. non credi-
derunt. Et dixit illis. Euntes
in mundum uniuersum: pre-
dicare euuangelium omni cre

x
ature. Qui crediderit et
baptizatus fuerit: saluus
erit. Qui uero non crede-
rit: condemnabitur. Sig-
na autem eos qui crede-
rint: hec sequentur. In no-
mine meo demonia eicient.
linguis loquentur nouis.
serpentes tollent. Et si mo-
tiferum quid biberint: no-
eis nocebit. Super egros
manus imponent: et bene-
habebunt. Et dominus qui-
dem ihc postquam locutus

57
est eis. assumptus est in ce-
lum: et sedet a dextris dei.
Alii autem profecti. predica-
uerunt ubiq: dño coope-
rante et sermonem confir-
mante: sequentib' signis.

In uinglia pent. s. Johanne.

Mitt. Dixit ihc discipulis
suis. Si diligitis me: man-
data mea seruate. Et ego
rogabo patrem meum. et
alium paraclitum dabit
uobis: ut maneat uobis-
cum in eternum. spiritum

uentatis quem mundus
potest accipere. quia nō
det eum nec scit eum. Vos
autem cognoscetis eum: quia
apud uos manebit. et in uo-
bis erit. Non relinquam uos
orphanos: ueniam ad uos.
Adhuc modicum: et mundus
me iam non urdet. Vos au-
tem urdetis me: quia ego
uiuo. et uos uiuetis. In illa
die uos cognoscetis quia e-
go in patre meo: et uos in
me et ego in uobis. Qui ha-

52
bet mandata mea et ser-
uauit ea: ille est qui diligit
me. Qui autem diligit me:
diligetur a patre meo. Et e-
go diligam eum: et mani-
festabo ei meipsum. **In scō**
Matth: Dixit die. s. Iohem.
Ihesus discipulis suis. Siquis
diligit me: sermonem me-
um seruabit. Et pater m̄s
diliget eum: et ad eum ue-
niemus/et mansione apud
eum faciemus. Qui non
diligit me: sermones meos

non seruat. Et sermonem
quem audistis non est me-
us: sed eius qui misit me
patris. Hec locutus sum
uobis: apud uos manens.
Paracletus autem spiritus
sanctus quem mittet pa-
ter in nomine meo: ille
uos docebit omnia: et sug-
geret uobis omnia que-
cumq; dixero uobis. Pa-
cem relinquo uobis: pa-
cem meam do uobis. Non
quomodo mundus dat:

53
ego do uobis. Non turbe-
tur cor ur̄m: neq; formidet.
Auditus quia ego dixi uo-
bis: uado et uenio ad uos.
Si diligeretis me: gaudere-
tis utiq; quia ad patrem
uado. quia pater maior
me est. Et nunc dixi uobis
prius quam fiat: ut cum
factum fuerit credatis. Nā
non multa loquar uobis
cum. Venit enim princeps
mundi huius: et in me
non habet quicquā. Sed

ut cognoscat mundus quia
ego diligo patrem: et sicut
mandatum dedit michi
pater: sic facio. *fiā. ii. s.*

N ill: *Dixit ihc Johannem.*
discipulis suis. Sic ^{etiam} deus
dilexit mundum ut filium
suum unigenitum daret:
ut omnis qui credit in ip-
sum non pereat. sed habe-
at vitam eternam. Non e-
nim misit deus filium su-
um in mundum ut iudi-
cet mundum: sed ut salve

54
tur mundus per ipsum.
Qui credit in eum: non
iudicabitur. Qui autem n̄
credit iam iudicatus est:
quia non credit in nomine
unigeniti filii dei. Hoc est
autem iudicium: quia lux
uenit in mundum. et dilex-
erunt homines magis te-
nebras quam lucem. Erant
enim eorū mala opa. Om-
nis enim qui male agit
odit lucem: et non uenit
ad lucem ut non arguantur

opera eius. Qui autē facit
ueritatem uenit ad lucem:
at manifestentur eius ope
ra: quia in deo sunt facta.

fiā. iii. Sectm Iohannem.

Ill. *D*ixit ihc discipulis
suis. Amen amen dico uo
bis: qui non intrat per os
tium in ouile ouium. sed
ascendit a humo. ille fur
est et latro. Qui autem
intrat per ostium: pastor
est ouium. huic ostium
aperit: et oues uocem ei

55
audiunt. Et proprias oues
uocat nominatim: et edu-
cit eas. Et cum proprias
oues emisit ante illas
uadit: et oues eum secun-
tur quia sciunt uocem eius.

Ahenum autem non secun-
tur sed fugiunt ab eo: quia
non nouerunt uocem ali-
enorum. Hoc prouerbum
dixit eis ihc. Illi autem non
cognouerunt: quid loque-
retur eis. Dixit ergo eis ite-
rum ihc. Amen amen di-

co uobis: quia ego sum
ostium ouium. Omnes
quotquot uenerunt fures
sunt et latrones: sed non
audierunt eos oues. Ego
sum ostium. Per me si quis
intrierit saluabitur: et in
gredietur et egredietur: et
pascua inueniet. fur non
uenit nisi ut furetur: et
mactet et perdat. Ego ue
ni ut uitam habeant: et
habundantius habeant.

fiã. iiii. Scdm Iohem.

56
N. 117. **D**ixit ihc discipulis
suis. Nemo potest uenire
ad me: nisi pater meus q
misit me traxerit eum. Et
ego resuscitabo eum: in no
uissimo die. Est scriptum
in pphis. Et erunt omnes
docibiles dei. Omnis qui
audivit a patre et didicit:
uenit ad me. Non quia pa
trem uidit quisquam: ni
si is qui est a deo hic uidet
patrem. Amen amen dico
uobis: qui credit in me ha

bet uitam eternam. Ego sum
panis uite. Patres ur̄i ma-
ducauerunt manna in de-
serto. et mortui sunt. Hic
est panis de celo descendens.
ut si quis ex ipso manduca-
uerit non moriatur. Ego
sum panis uiuus. qui de
celo descendi. Si quis man-
ducauerit ex hoc pane. ui-
uet in eternum. Et panis quem
ego dabo. caro mea est. pro
mundi uita. *In octaua pen-
tesime. S. Johannem.*

117. **M**ittit. **D**ixit ih̄c discipulis
suis. Cum uenerit parachi
tus. quem ego mittam uo
bis a patre. spiritum ueri
tatis qui a patre procedit.
ille testimonium perhibe
bit de me. Et uos testimo
nium perhibebitis. quia ab
inicio mecum estis. Hec lo
cutus sum uobis. ut non
scandalizemini. Absq; syna
gogis facient uos. Sed ue
nit hora. ut omnis qui in
terficiat uos. arbitretur.

obsequium se prestare dō
Et hec facient uobis: quia

non nouerunt patrem ne
que me. Sed hec locutus su
uobis: ut cum uenerit ho
ra eorum reminiscamini:

quia ego dixi uobis. *In na
tuitate Iohis. s. lucam.*

N ill: Elisabeth impletum
est tempus parierit: et pe
perit filium. Et auerunt
uicini et cognati eius. quia
magnificauit dñs miseri
cordiam suam cum illa: et

f. de ve
bili sacro
ali post
mētū ca
ni in
recht.

58
congratulabantur ei. Et factum est in die octavo. uenerunt circumcidere puerum: et uocabant eum nomine patris sui zacharia. Et respondens mater eius dixit. Nequaquam: sed uocabitur iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua: qui uocetur hoc nomine. Innu-ebant autem patri eius: quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem:

scripsit dicens. Johannes
est nomen eius. Et mi
sunt uniuersi. Apertū est
autem ilico os eius et ling
ua eius. et loquebatur be
nedicens deum. Et factus
est timor super omnes ui
cinos eorum. et sup. omnia
montana iudee diuulga
bantur omnia uerba hec.
Et posuerunt omnes qui
audierant. in corde suo di
centes. Quis putas puer
iste erit. Etenim manus

59
dñi: erat cum illo. Et zacha-
rias pater eius repletus est
spiritu sancto: et propheta-
uit dicens. Benedictus do-
minus deus israhel: quia
uisitavit et fecit: redemp-
cionem plebis sue. *Marie
magdalene. s. lucam.*

Nitt: Rogabat ihm quidam
phariseus: ut manoucaret
cum illo. Et ingressus domu
pharisei discubuit. Et ecce
mulier que erat in ciuitate
peccatrix. ut cognouit quod

accubuiſſet in domo pha
riſei: attulit alabaſtrum
ungenti. et ſtans retro ſec
pedes eius. lacrimis cepit
rigare pedes eius. et capil
lis capitis ſui tergebatur. et
oſculabatur pedes eius. ⁊
ungento ungebat. ⁊ roens
autem phariſeus qui uoca
uerat eum: ait in ſe di
cens. Hic ſi eſſet ꝓpheta:
ſciret utiq; que et qualis
eſſet mulier que tangit
eum quia peccatrix eſt.

60
Et respondens ihesus: dixit ad eum. Simon symon: habeo tibi aliquid dicere. At ille ait. Magister dic. Et respondit ihc. Duo debitorum erant cuidam feneratori: unus debebat denarios quingentos. et alius quinquaginta. Non habentibus autem illis unde redderent: donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Et respondens symon dixit. Estimo: quia is. cui plus donavit.

At ille dixit. Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem: dixit symoni. Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam: aquam pedibus meis non dediisti. Hec autem: lacrimis rigauit pedes meos. et capillis capitis sui terxit. Osculum michi non dediisti. Hec autem: ex quo intraui. non cessabat osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti. Hec autem: unge

67
to unxit pedes meos. Propter quod dico tibi remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum. Cui autem minus dimittitur: minus diligit. Dixit autem ad illam. Mulier: remittuntur tibi peccata. Et ceperunt quidam qui simul discumbebant dicere intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem. fratres tua te saluam fecit: uade in pace.

In passioe Petri & pauli. s.

Att. **V**enit ihc Mathm
in partes cesaree philip
pi: et interrogavit disci
pulos suos dicens. Quē
dicunt homines esse fili
um hominis: At illi dix
erunt. Alij iohannē bap
tistam: alij autē helyam.
alij vero iheremiam. aut
unum ex pphis. Dicit illis
ihesus. Vos autem quem
me esse dicitis: Respon
dens symon petrus dix

it. Tu es xpc filius dei
uiui. Respondens autem
ihesus: dixit ei. Beatus es
symon bariona: quia ca
ro et sanguis non reuelauit
tibi. sed pater meus qui
in celis est. Et ego dico ti
bi. quia tu es petrus: et
super hanc petram edifi
cabo ecclesiam meam. Et
porte inferi. non preuale
bunt aduersus eam. Et
tibi dabo claues regni ce
lorum. Et quodcumq; li

tatiōis ma.
tro fol. xi.

gaueris super terram: erit
ligatum et in celis. Et quod
cumq; solueris super terrā:
erit solutum et in celis.

Iacobi. s. Matheum.

folio r.

N illi: **A**ccessit ad ihesum
mater filiorum zebedei cū
filiis suis: adorans et petens
aliquid ab eo. Qui dixit ei:
Quid uis? Ait illi. Dic ut
sedent hi duo filii mei
unus ad dexteram tuam:
et unus ad sinistram in
regno tuo. Respondens

63
autem ihesus dixit et
nescitis quid petatis. Po-
testis bibere calicem quem
ego bibiturus sum. Dicunt
ei. Possumus. Ait illis. Ca-
licem quidem meum bibe-
tis: sedere autem ad dex-
teram meam uel ad sinis-
tram non est meum dare
uobis. sed quibus paratum
est: a patre meo. **In festo
Laurentii. s. Iohannem.**

Matth. Dixit ihesus discipu-
lis suis. Amen amen dico

marie ad nives. **Euag.** loquitur ihesu que sup. int. **huc**
In transfiguratione dñi. Assumpsit se. petra. que ibide

uobis: nisi granum frumē
ti cadens in terram mortu
um fuerit: ipsum solum
manet. Si autem mortuū
fuerit: multum fructum
affert. Qui amat animā
suam: perdet eam. Et qui
odit animam suam in hoc
mundo: in uitam eternam
custodit eam. Siquis mi
chi ministrat: me sequatur.
Et ubi sum ego: illic i mi
nister meus erit. Siquis
michi ministrauerit: hono

64
nificabit eum pater meus:

qui est in celis. *In assumptione*

beate marie. secundum lucam.

Ait: Intrauit ihesus in
quoddam castellum: et mu-
lier quedam martha nomi-
ne excepit illum in domu-
suam: Et huic erat soror
nomine maria: que etiam
sedens secus pedes domi-
ni audiebat uerbum illius.

Martha autem: satagebat
circa frequens ministerium.

Que stetit et ait. Domine:

non est tibi cure quod soror
mea reliquit me sola
ministrare. Dic ergo illi: ut
me adiuuet. Et respondens
dixit illi dominus. Martha mar
tha. sollicita es. et turbaris
erga plurima. Porro: unum
est necessarium. Maria op
timam partem elegit: que
non auferetur ab ea. *In de
collatioe iohannis. s. Marcum.*
Nunc: **V**isit herodes ac te
nuit iohannem: et unxit
eum in carcerem. propter

65
herodiadem. uxorem phi
lippi fratris sui. quia dixe
rat eam. Dicebat enim io
hannes herodi. Non licet
tibi habere uxorem fratris
tui. Herodias autem in
diabatur illi: et uolebat oc
croere eum. nec poterat.
Herodes enim metuebat
iohannem: sciens eum ui
rum iustum et sanctum.
et custodiebat eum. Et au
dito eo multa faciebat:
et libenter eum audiebat.

Et cum dies oportunus ac-
cidisset: herodes natali suo
cenam fecit principibus. et
tribunis. et primis galylee.
Cumq; introisset filia ipsius
herodiadis isaltasset. et pla-
cuisse herodi. simulq; reci-
bentibus: rex ait puella.
Petere a me quod uis: et da-
bo tibi. Et iurauit illi: quic-
quid petieris dabo tibi. li-
cet dimidium regni mei.
Que cum introisset: dixit
matri sue. Quis pro tam

At illa dixit. Caput iohan-
nis baptiste. Cumq; intro-
isset statim cum festinacio-
ne ad regem: petiuit dicens.
Volo. ut protinus des michi
in disco: caput iohannis
baptiste. Et contristatus est
rex. propter iusiurandum.
Et propter simul discumben-
tes. noluit eam contristari.
sed misso spiculatore. prece-
pit afferi caput eius in
disco. Et decollauit eum
in carcere: et attulit caput

Leius in disco. et dedit illō
puelle. ⁊ puella dedit mat̄
sue. Quo audito discipuli
eius uenerunt et tulerunt
corp̄us eius: et posuerunt
illud in monumentum. **In**
natiuitate be' marie. Inicū.
sci ewangli. s. Matheum
liber generacionis ih̄u
xpi filii dauid: filii abrahā.
Abrahāam genuit ysaac: y
saac autem genuit iacob.
Jacob autem genuit iudā
et fratres eius: iudas autē

67
genuit phares et zara de
thamar. Phares autem ge
nuit esrom: esrom autem
genuit aram. Aram autem
genuit aminadap: amina
dap autem genuit naason.
Naason autem genuit sal
mon: salmon autem genu
it booz de ra hab. Booz au
tem genuit obed ex rith:
obed autem genuit iesse.
Iesse autem genuit dauid
regem: dauid autem rex
genuit salomonem ex ea

que fuit urie. Salomon autem genuit roboam: roboam autem genuit abiam. Abia autem genuit asa: asa autem genuit iosaphat. Josaphat autem genuit ioram: ioram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioatham: ioatham autem genuit achar. Achar autem genuit erechiam: erechias autem genuit manasem. Manases autem genuit amon: amon autem genuit

it iosiām. Iosias autem ge
 nuit iechoniām et fratres
 eius: in transmigracione
 bābylōnis. Et post transmi
 gracionem bābylōnis: iecho
 nias genuit salāthiel. Sala
 thiel autem genuit zoroaba
 bel: zorobabel autem genu
 it abiuro. Abiuro autem ge
 nuit eliachim: eliachim
 autem genuit aror. Aror au
 tem genuit sadoch: sadoch
 autem genuit achim. Achim
 autem genuit eluro: eluro

autem genuit eleazar: Eleazar autem genuit mathan: mathan autem genuit iacob. Jacob autem genuit ioseph virum marie: de qua natus est ihesus: qui uocatur xpc. **In festo Michaelis. s. Mathem.** **Sunt:** Accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Quis putas maior est in regno celorum? Et aduocans ihesus paruulum: statuit in medio eorum et dixit. **Amē**

uentio
e. gre i
pte libri

actio
v. eng
v. iet
v. d. s.
v. p. o.
v. l. i.
v. i. o.

69
dico uobis: nisi conuersi
fueritis. et efficiamini sicut
paruuli. non intrabitis in
regnum celorum. Quicum
que ergo humiliauerit se
sicut paruulus iste: hic
est maior in regno celorum.
Et qui susceperit unum
paruulum talem in nomi
ne meo: me suscipit. Qui
autem scandalizauerit
unum de pusillis istis qui
in me credunt: expedit
ei ut suspendatur mola

afinaria in collo eius et
demergatur in profun-
dum maris. ve mundo
ab scandalis. Neceſſe est
enim: ut ueniant scanda-
la. Verumptamen ue homi-
ni illi: per quem scandalu
uenit. Si ^{au} manus tua uel
pes tuus scandalizat te:
abscede eum et proice abs-
te. Bonum tibi est ad uita
ingredi debilem uel clau-
dum: quam duas manus
uel duos pedes habente

mitti in ignem eternum. 70

Et si oculus tuus scario
lirat te: erue eum et pro
ice abs te. Bonum tibi est
unum oculum habentem
in vitam intrare: quam
duos oculos habentem
mitti in iehennam ignis.

Vroete: ne contempnatis
unum ex his pusillis. Di
co autem vobis: quia an
geli eorum in celis semp
uroent faciem patris
mei: qui in celis est.

In dedicacione ecclesie. lucā.

Ault: Ingressus ihesus: p
ambulabat iericho. Et ec
ce uir nomine zacheus:
et hic erat princeps pu
blicanorum. et ipse diues.
Et querebat uiderē ihē
sum quis esset: et non po
terat pre turba. quia sta
tura pusillus erat. Et pre
currens. ascendit in arbo
rem sic hominum ut ui
de ret illum: quia in ue
erat transiturus. Et cum

71
uenisset ad locum: suspi-
cens ihesus uidit illum. et
dixit ad eum. Zachee: festi-
nans descende: quia ho-
die in domo tua oportet
me manere. Et festinans
descendit: et excepit illum
gaudens. Et cum uideret
omnes: murmurabant di-
centes. quod ad hominem
peccatorem diuertisset.
Stans autem zacheus:
dixit ad dominum. Ecce
dimidium bonorum meo

rum dōmīne dō pauperi
bus: et siquid aliquem de
fraudam reddo quadruplū.

Aut ihesus ad eum. Quia
hodie salus dōmū hūic
facta est: eo quod et ipse
filius sit abrahe. Venit
enim filius hominis que
rere et saluūm facere: qd
perierat.

*In festo omnium
scōꝝ scdm. Matheum.*

Aut: *V*idens ihesus tur
bas: ascendit in montem.
Et cum sedisset: accesserūt

72
ad eum discipuli eius.
Et aperiens os suum: vo-
cabat eos dicens. Beati
pauperes spiritu: quoni-
am ipsorum est regnum
celorum. ~~et~~. Beati mites:
quoniam ipsi possidebunt
terram. Beati qui lugent:
quoniam ipsi consolabun-
tur. Beati qui esuriunt et
sitiunt iusticiam: quonia
ipsi saturabuntur. Beati
misericordes: quoniam ip-
si misericordiam consequentur.

tur. **B**eati mundo corde: quoniam ipsi deum uidebunt.
Beati pacifici: quoniam filii dei uocabuntur. **B**eati qui persecutionem patient propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum.
Beati estis cum maledixerint uobis et persecuti uos fuerint. et dixerint omne malum aduersum uos mentientes: propter me. **G**audete et exultate: quoniam merces uestra: copiosa est in celis.

Pro defectis Euāg. que retro folio .i. Aliud folio. iij.

In festo martini. s. lucam.

73
Matt. **D**ixit ihesus disci-
pulis suis. Sint lumbi ue-
stri precincti: et lucerne ar-
dentes. Et uos similes ho-
minibus expectantibus do-
minum suum quando reu-
tatur a nuptiis: ut cum ue-
nerit et pulsauerit confes-
tim aperiant ei. Beati seru-
illi: quos cum uenerit.
dominus inuenerit
uigilantes. Amen dico uob:
quod precinet se. et faciet

illos discumbere. et tran
siens ministrabit illis. Et
si uenerit in secunda uigi
lia. et si in tertia uigilia ue
nerit. et ita inuenerit: be
ati sunt serui illi. Hoc au
tem scitote: quoniam si sci
ret paterfamilias qua ho
ra fur ueniret. uigilaret
utiq; et non sineret perfo
di domum suam. Et uos
estote parati: quia qua
hora non putatis: filius
hominis ueniet. **Andree.**

*In festo catherine. Euangelium quare
retro folio. ij.*

Nunc: **A**mbulans ihesus
 iuxta mare galylee: vi
 dit duos fratres. symone
 qui uocatur petrus. et an
 dream fratrem eius mit
 tentes rete in mare. Erant
 enim piscatores. Et ait illis.
 Venite post me: et faciam
 uos fieri piscatores homi
 num. At illi continuo re
 lictis retibus et nau: secu
 ti sunt eum. Et procedens
 intro: uidit alios duos
 fratres. iacobum et bebei

et iohannem fratrem ei
in nauim cum zebedeo pa
trum eorum reficientes re
cia sua et uocauit eos.

Illi relictis statim retibus
et patre secuti sunt eum.

Ad mandatum. Secundum.

Ante Johannem.

Festum
die pasche sciens ihesus
quia uenit eius hora. ut
transeat ex hoc mundo
ad patrem: cum dilexisset
suos qui erant in mundo.
in finem dilexit eos. Et

75
cena facta cum diabolo
iam misisset in cor ut tra
deret eum iudas symo
nis scariothis: sciens quia
omnia dedit ei pater in
manus. et quia a deo exi
uit et ad deum uadit. sur
git a cena. et ponit uesti
menta sua. Et cum acce
pisset lintheum: prece
inxit se. Deinde misit aqua
in peluum: et cepit laua
re pedes discipulorum.
et extergere lintheo quo

erat precinctus. Venit er-
go ad symonem petrum:
et dicit ei petrus. Domi-
ne. tu michi lauas pedes.
Respondit ihesus: et dixit
ei. Quod ego facio tu
nescis modo: scies autem
postea. Dicit ei petrus. Non
lauabis michi pedes me-
ternum. Respondit ei ihe-
sus. Si non lauero te: non
habebis partem mecum.
Dicit ei symon petrus.
Domine: non tantum pe-

76
des meos: sed et manus
et caput. Dicit ei iherus.
Qui lotus est non moi
get nisi ut pedes lauet:
sed est mundus totus.
Et vos mundi estis: sed
non omnes. Sciebat enim
quis nam esset qui trade
ret eum; propterea dixit:
non estis mundi omnes.
Postquam ergo lauit pe
des eorum. et accepit uest
imenta sua: cum recubu
isset iterum dixit eis.

Scitis quiro fecerim uobis.

Vos uocatis me magister
et domine: et bene dicitis.
Sum etenim. Si ergo ego la-
ui uestros pedes dominus
et magister: et uos debetis
alter alterius lauare pedes.

Exemplum enim dedi uo-

Lbis: ut quemadmodum e-
go feci uobis: ita et uos
faciatis.

In cena domini

ad mandatum. post lotionem pedum

Amen amen dico uo-
bis: non est seruus

maior domino suo. neque
apostolus maior eo qui
misit illum. Si hęc scitis?
beati eritis si feceritis ea.
Non de omnibus uobis di-
co. Ego scio: quos elegerim.
Sed ut impleatur scriptura:
qui manducat mecum pa-
nem leuaui contra me
calcaneum suum. Amodo
dico uobis prius quam fiat:
ut credatis cum factum
fuerit quia ego sum. Amen
amen dico uobis: qui acci

pit siquem misero. me ac
cipit. Qui autem me ac
cipit. accipit eum qui me
misit. Cum hec dixisset
ihesus: turbatus est spi
ritu et protestatus est et
dixit. Amen amen dico uo
bis: quia unus ex uobis
trahet me. Aspiciebant er
go ad inuicem discipuli:
hesitantes de quo diceret.
Erat ergo recumbens unus
ex discipulis eius in sinu
ihesu: quem diligebat

78
ihesus. Inuit ergo huic
simon petrus: et dicit ei.
Quis est de quo dicitur: ita
q. cum recubisset ille su-
pra pectus ihesu: dicit ei.
Domine. quis est? Respon-
dit ihesus. Ille est: cui ego
intinctum panem porrex-
ero. Et cum intinxisset pa-
nem: dedit iudae symonis
scariothis. Et post buccel-
lam: tunc introiuit in illu-
sathanas. Et dicit ei ihs.
Quo facis: fac ceteris.

Hoc autem nemo sciuit
discrimenatum: ad quod
dixerit ei. Iudam enim
putabant quia loculos
habebat iudas quia dicit
ei ihesus: eme ea que opus
sunt nobis ad diem festum:
aut egenis aut aliquo
daret. Cum ergo accepisset
ille buccellam: exiit conti-
nuo. Erat autem nox. Cum
ergo exisset. dicit ihesus.
Nunc clarificatus est filius
hominis: et deus clarifica

79
tus est in eo. Si deus clari
ficatus est in eo. et deus cla
rificatus est in me. ^{et in} uobis?
et continuo clarificabit eum.
filioli: adhuc modicum uo
biscum sum. Queretis me?
et sicut dixi iudeis. quoniam ego
uado uos non potestis uenire.
Et uobis dico modo.
Mandatum nouum do uo
bis: ut diligatis inuicem
sicut dilexi uos. ut et uos
diligatis inuicem. In hoc ag
noscent omnes quia mei

discipuli estis: si dilectionē
habueritis ad inuicem. Di-
cit et symon petrus. Domi-
nē: quo uadis? Respondit
ihesus. Quo ego uado nō
potes me sequi modo: se-
queris autem postea. Dicit
ei petrus. Quare non pos-
sum te sequi modo? Animā
meam pro te ponam. Res-
pondit ihesus. Animam
tuam pro me pones? Amē
amen dico tibi: non canta-
bit gallus donec me ter

neges. Et ait discipulis suis. Non turbetur cor uestrum. Creditis in deum. et in me credite. In domo patris mei: mansiones multe sunt. Si quominus dixissem uobis: quia uado parare uobis locum. Et si abiero et preparauero uobis locum. iterum uenio et accipiam uos ad me ipsum: ut ubi sum ego et uos sitis. Et quo ego uado scitis: et uiam scitis. Dicit ei thomas. Domine:

nescimus quo uadis: et quo
modo possumus uiam sci
re: Dicit ei ihesus. Ego su
uia. et ueritas et uita. Ne
mo uenit ad patrem: nisi
per me. Si cognouissetis me:
et patrem meum utiq; cog
nouissetis. Et amodo cog
noscetis eum: et uisistis
eum. Dicit ei philippus.
Domine: ostende nobis
patrem et sufficit nobis.
Dicit ei ihesus. Tanto tem
pore uobiscum sum: et nō

81
cognouistis me. Philipe?
qui uidet me. uidet et pa-
trem. Quomodo tu dicis
ostende nobis patrem? No-
credis quia ego in patre?
et pater in me est? Verba
que ego loquor uobis: a me
ipso non loquor. Pater au-
tem in me manens: ipse fa-
cit opera. Non creditis quia
ego in patre: et pater in me
est? Alioquin: propter ope-
ra ipsa credite. Amen amen
dico uobis: qui credit in me

opera que ego facio et ipse
faciet et maiora horum faci
et. quia ego ad patrem ua
do. Et quodcumq; pecceritis
patrem in nomine meo hoc
faciam. ut glorificetur pater
in filio: siquid pecceritis in
nomine meo hoc faciam. Si
diligitis me mandata mea
seruate. Et ego rogabo pa
trem: et alium paracletum
dabit uobis. ut maneat uo
biscum in eternum: spiritum
ueritatis quem mundus

non potest accipere. quia n̄
ueroit eum nec scit eum. Vos
autem cognoscetis eum: quia
apud uos manebit. et in uo
bis erit. Non relinquam uos
orphanos: ueniam ad uos.
Et hoc modicum: et munitio
me iam non uidebit. Vos autem
uidebitis me: quia ego uiuo.
et uos uiuetis. In illo die uos
cognoscetis: quia ego in pa
tre meo. et uos in me. et ego
in uobis. Qui habet man
data mea et seruat ea: ille

est qui diligit me. Qui au-
tem diligit me: diligetur
a patre meo. Et ego diligam
eum: et manifestabo ei me
ipsum. Dicit ei iudas: non
ille scariothes. Domine:
quid factum est: quia nobis
manifestaturus es te ipsum.
et non mundo? Respondit
ihesus: et dixit ei. Siquis
diligit me: sermonem meum
seruabit. Et pater meus di-
liget eum: et ad eum uenie-
mus. et mansionem apud

eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruat. Et sermonem quem audivistis non est meus: sed eius qui misit me patris.

Hec locutus sum uobis: apud uos manens. Paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo. ille uos docebit omnia: et suggeret uobis omnia. quecumque dixerit uobis. Pacem relinquo uobis: pacem meam do uobis. Non quomodo

do mundus dat: ego do uo
bis. Non turbetur cor ur̄m:
neq; formidat. Audistis qui
a ego dixi uobis: uado et
uenio ad uos. Si diligeretis
me: gauderetis utiq; quia
uado ad patrem: quia pat
maior me est. Et nunc dixi
uobis prius quam fiat: ut
cum factum fuerit credatis.
Jam non multa loquar uo
biscum. Venit enim prin
ceps mundi huius: et in
me non habet quicquam.

Sed ut cognoscat mundo :
 quia diligo patrem. Et si
 cut mandatum dedit mi
 chi pater: sic facio. Ego
 sum uitis uera: et pater
 meus agricola est. Omne
 palmitem in me non fere
 tem fructum: tollet eum.
 Et omnem qui fert fruc
 tum purgabit eum: ut
 fructum plus afferat. Jam
 uos mundi estis: propter
 sermonem quem locutus
 sum uobis. Sicut palmes

† Manete in me: et ego in uobis

non potest ferre fructum
a semetipso nisi manserit
in uite. sic nec uos nisi in
me manseritis. Ego sum ui
tis. uos palmites. Qui ma
net in me et ego in eo hic
fert fructum multum. quia
sine me nichil potestis fa
cere. Siquis in me non ma
serit mittetur foras sicut
palmes et arescet. et colli
gent eum et in ignem mit
tent et ardet. Si manseri
tis in me et uerba mea in

85
uobis manserint: quodcum
que uolueritis petetis et fiet
uobis. In hoc clarificatus est
pater meus. ut fructum plu-
rimum afferatis: et efficiami-
ni mei discipuli. Sicut dilex-
it me pater. et ego dilexi
uos: manete in dilectione
mea. Si precepta mea serua-
ueritis. manebitis in dilecti-
one mea: sicut et ego patris
mei precepta seruaui. et ma-
neo in eius dilectione. Hec
locutus sum uobis: ut gau-

diuum meum in uobis sit. ⁊
gaudium ur̄m impleatur.
Hoc est preceptum meum
ut diligatis inuicem: sicut
dilexi uos. Maiorem hac di-
lectionem nemo habet quā
ut animam suam quis po-
nat pro amicis suis. Vos a-
mici mei estis: si feceritis
que ego precipio uobis.
Jam non dicam uos seruos:
quia seruus nescit quid fa-
ciat dominus eius. Nos
autem dixi amicos: quia

omnia quaecumque auroiui a
 patre meo. no. 7 feci uobis.
 Non uos me elegisti. sed ego
 legi uos. et posui uos ut
 eatis et fructum afferatis. et
 fructus uester maneat. Et
 quodcumque pecceritis pa-
 trem in nomine meo: det
 uobis. Hec mando uobis:
 ut diligatis inuicem. Si
 mundus uos odit: scitote
 quia me priorem uobis
 odio habuit. Si de mundo
 fuissetis: mundus quod su

um erat diligeret. Quia
uero de mundo non estis:
sed ego elegi uos de mun-
do. Propterea odit uos mun-
dus. Mementote sermonis
mei quem ego dixi uobis:
non est seruis maior domi-
no suo. Si me persecuti sunt:
et uos persequentur. Si ser-
monem meum seruauerunt:
et uestrum seruabunt. Sed
hec omnia facient uobis
propter nomen meum:
quia nesciunt eum qui

misit me. Si non uenissem
et locutus fuisssem eis: pec-
catum non haberent. Nunc
autem: excusacionem non
habent de peccato suo. Qui
me odit: et patrem meum
odit. Si opera non fecissem
in eis que nemo alius fecit:
peccatum non haberent.
Nunc autem et uiderunt: et
oderunt et me et patrem
meum. Sed ut impleatur
sermo. qui in lege eorum scrip-
tus est: quia odio me habu

erunt gratis. Cum autem
uenerit paracletus quem
ego mittam uobis a patre
spiritum ueritatis qui a
patre procedit: ille testimo
nium perhibebit de me.
Et uos testimonium perhi
bebitis: quia ab initio me
cum estis. Hec locutus su
uobis ut non scandalize
mini: absq; synagogis faci
ent uos. Sed uenit hora:
ut omnis qui interficit uos
arbitretur obsequium se

prestare deo. Et hec faciet
uobis: quia non nouerunt
patrem neq; me. Sed hec
locutus sum uobis: ut cu
uenerit hora eorum remi
niscamini quia ego dixi uo
bis. Hec autem uobis ab
inicio non dixi: quia uo
biscum eram. At nunc ua
do ad eum qui me misit:
et nemo ex uobis interro
gat me quo uadis. Sed
quia hec locutus sum uo
bis: tristitia impleuit cor

uestrum. Sed ego ueritate
dico uobis: expedit uobi:
ut ego uadam. Si enim non
abiero: paralitici non ue
niet ad uos. Si autem ab
iero: mittam eum ad uos.
Et cum uenerit: ille argu
et mundum de peccato.
et de iusticia: et de iudicio.
De peccato quidem: quia
non crediderunt in me.
De iusticia uero: quia ad
patrem uado. nam non ui
detis me. De iudicio autem:

89
quia princeps mundi huius
iudicatus est. Adhuc multa
habeo uobis dicere: sed non
potestis portare modo. Cum
autem uenerit ille spiritus
ueritatis: docebit uos om-
nem ueritatem. Non enim
loquetur a semetipso. sed
quaecumque audierit loquetur:
et que uentura sunt annun-
ciabit uobis. Ille me clari-
ficabit: quia de meo accipi-
et. et annuntiabit uobis.
Omnia quaecumque habet

pater: mea sunt. Propte
rea dixi. quia de meo acci
piet: et annuntiabit uo
bis. Modicum et iam non
uidebitis me. et iterum
modicum et uidebitis me:
quia uado ad patrem. Dix
erunt ergo ex discipulis
eius ad inuicem. Et uo est
hoc quod dicit nobis mo
dicum et non uidebitis
me. et iterum modicum
et uidebitis me: et quia
uado ad patrem. Dicebat

ergo. Quid est hoc quod
dicit modicum. Nescimus
quid loquitur. Cognovit
autem ihesus quia uole
bant eum interrogare. et
dixit eis. De hoc queritis
inter uos. quia dixi modi
cum et non uidebitis me.
et iterum modicum et ui
debitis me. Amen amen
dico uobis: quia plorabi
tis et flebitis uos. mun
dus autem gaudebit. Vos
autem contristabimini:

sed tristitia uestra uerte
tur in gaudium. Mulier
cum parit tristitiam ha
bet: quia uenit hora eius.
Cum autem peperit pue
rum. iam non meminit
pressure propter gaudium:
quia natus est homo in
mundum. Et uos igitur:
nunc quidem tristitiam
haberis. Iterum autem in
debo uos: et gaudebit
cor uestrum: et gaudium
uestrum nemo tollet a

uobis. Et in illo die.
 non interrogabitis quicquam.
 Amen amen dico uobis:
 siquid petieritis patrem
 in nomine meo dabit uobis.
 Usque modo non petistis
 quicquam in nomine meo.
 Petite et accipietis:
 ut gaudium uestrum sit plenum.
 Surgite eamus hinc.

Benedictio cerei.

exultet iam angelica turba celo
rum exultent divina mysteria et pro tan
ti regis uictoria tu ba intonet saluta ris.
Gardeat se tellus tantis irradiatam ful
gouribus et eterni regis splendore illustra
tam totius orbis se sentiat amuisse cali
gnem. **R**etetur et mater ecclesia tanti

luminis adornata fulgorebus et magnis po

pulozum uocibus hec aula resul tet. **Q**ua

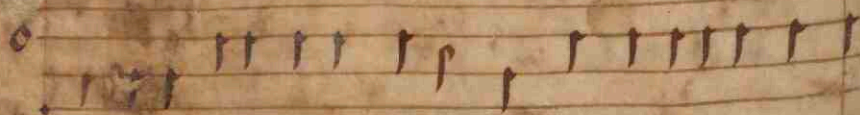
propter astantes uos fratres karissimi notam

miram sancti huius luminis claritatem. una

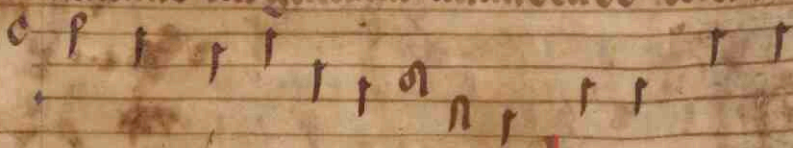
meum queso dei omnipotentis misericordi

am innocate' ut qui me non meis meritis mitia

lehtarum numerum dignatus e aggrega

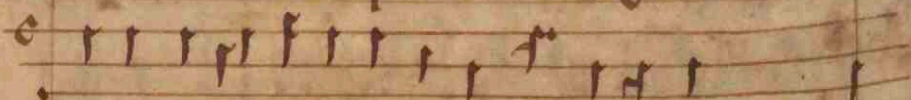
lānānis sui grāciā in fūndo cōre huius

lāudem implere p̄cipiat. **I**hesus cr̄stus

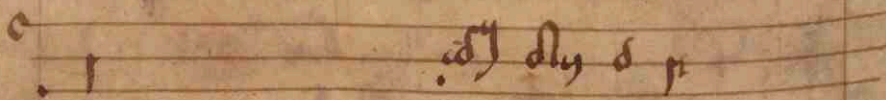
dominus noster qui unū et regnat cum deo

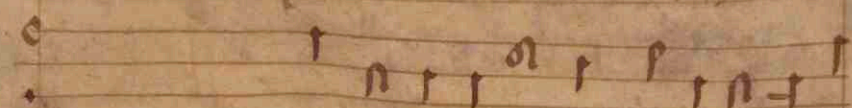
patre in unitate sp̄itus sancti deus **P**er om̄

nia secula seculorum. **A**men. Dominus uobis

cum. **E**t cum sp̄itu tu. **S**ursum corda. **H**abemus

ad dominum. **G**racias agamus domino deo

nostro. Dignum et iustum est. Prefacio

U

ere quia dignum et iustum est inuisi-

bilem deum patrem omnipotentem filiumq;

eius unigenitum dominum nostrum ihesum

christum. toto cordis ac mentis affectu. et uocis.

ministerio personare. Qui pro nobis eterno

patri adeo debitum soluit. et ueteris piaculi

f r n r r r r n r r d r l p
cruentationem pro cruore veteris. **H**ec sunt

f r r r r n r r r r r r r r r
enim festa paschalia in quibus arietis alle

f r r n r r r r r r r r r r n r
agnus occiditur eiusque sanguine postes con

f r r r r r r r r r r r r r r r
secrantur. **H**ec nox est in qua primum pa

f r r r r r r r r r r r r r r r r
tres nostros filios israel conxisti domine

f r n r r r r r r r r r r r r r r
de egypto quos postea rubrum mare sicco

f r r r r r n r r d r l n r r r r
uelligio transire fecisti. **H**ec igitur nox est

f r r r f p r r r r r r r r r r

que peccatorum tenebras colympne illustra

f r r r r p r r r r r r r r r r

natione purgant **H**ec nox est que hodie

r r r r p r p r r r r r r r r

per uniuersum mundum in xpm credentes

f r r r r r r r r r r r r r r r r

a uicis seculi et caligine peccatorum segreg

f r r r r p r r r r r r r r r r

gatos. uocit gracie sociatq; sanctitati.

f r r r r r r r r r r r r r r r

Hec nox est. in qua uostruētis uinculis mor

f r r r r r r r r r r r r r r r

tis xpius ab inferis uictor ascendit.

Nihil enim nobis nasci profuit nisi redimi

profuisset. **O** mira circa nos tue ^{pietatis} propiciatio

mis dignatio. **O** ineffabilis dilectio cari

tatis. ut seruum redimeres filium tradidisti.

O uere beata nox que sola meruit scire tem

pus et horam in qua christus ab inferis resur

rexit. **H**ec nox est ve qua scriptum est. Et

noy ut vobis nuntinabitur et nox illuminacio

mea in deliciis meis. **H**uius igitur sanctifica

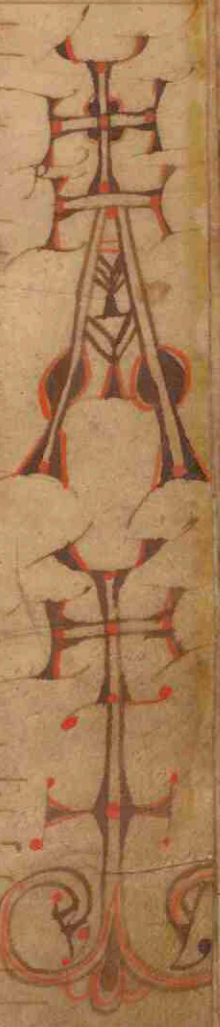
cio noctis fugat scelera. culpas lauat. et reddit

innocenciam lapsis mestis leticiam. **F**ugate

odia concordiā parat. et curuat imperia.

In huius igitur noctis gracia suscipe sancte

pater incensi huius sacrificium vesperinum.

f *Et... preciore huius lampadis apes ma*

f *ter eouit. O uere beata nox que expoliauit*

f *egyptios ditauit hebreos. Nox in qua terre*

f *nis celestia iunguntur. O ramus ergo teo*

f *mine. ut cereus iste in honorem nominis*

f *tui consecratus ad noctis huius caliginem*

f *destinendam inofficiens perseueret. Inodo*

S

f
rem suavitatis accensus super eius hinc ma-
us

f
miscetur. **F**lammis eius lucifer matutinis

f
inueniat. **I**lle inquam lucifer qui nescit occa-

f
sum. **I**lle qui regressus ab inferis humano

f
generi sereno nus illuxit. **P**recamur ergo teo

f
mine ut nos famulos tuos omnem clerum

f
et deuotissimum populum una cum papa

e

secula seculorum. Amen.

In oct Epiphanie. s. matheū.

Nitt. Venit ihs a galylea in ior
danem ad iohannem. ut bap
tizaretur ab eo. Johannes autē.
prohibebat eum dicens. Ego
a te debeo baptizari. et tu ue
nis ad me. Respondens autē
ihs. dixit ei. Sine modo. sic
enim decet nos implere omnem
iusticiam. Tunc dimisit eum.
Baptizatus autem ihesus. con
festim ascendit de aqua. Et
ecce aperta sunt ei celi. et uidit
spiritum descendentem sicut co

lumbam et uenientem super
se. Et ecce uox de celis di
cens. Hic est filius meus di
lectus. in quo michi cōplacui.
p̄ defunctis. Scdm̄ Johannem

Nitt. **D**ixit martha ad ih̄m.
Dñe. si fuisses hic. frater me
non fuisset mortuus. Sed et
nunc scio. quia quecūq; po
posceris a deo dabit tibi deus.
Dicit illi ih̄s. Resurget frater
tuus. Dicit ei martha. Scio.
quia resurget in resurrectione
in nouissimo die. Dicit ei ih̄s.

Ego sum. resurrectio & uita:
 qui credit in me. etiam si mor-
 tuus fuerit uiuet. Et omnis
 qui uiuit & credit in me: non
 morietur in eternum. Credis

hoc? Ait illi. Vtiq; domine.

Ego credidi: quia tu es xps
 filius dei uiui: qui in hunc
 mundum uenisti. *In die beate*

Katherine v. Scdm matheum.

H ill. **D**ixit ihs discipulis suis
 parabolam hanc. Simile est
 regnum celoz thesauro abscon-
 dito in agro: quem qui inue-

nit homo abscondit. & per gau-
dio illius uadit. et uendit un-
uersa que habet. & emit agrum
illum. Iterum simile est reg-
num celorum homini negocia-
tori: querenti bonas margari-
tas. Inuenta autem una preci-
osa margarita: abiit et uendi-
dit uniuersa que habuit. et
emit eam. Iterum simile est reg-
num celorum sagene misse in
mare: et ex omni genere pisci-
um congreganti. Quam cum
impleta esset educentes & secus

litus sedentes: elegerunt bonos
 in uasa. malos autem foras mi-
 serunt. Sic erit in consumma-
 tione seculi. Exhibunt angeli:
 et separabunt malos de medio
 iustoy & mittent eos in cami-
 num ignis. ibi erit fletus et
 stridor dentium. Intellexistis
 hec omnia. Dicunt ei. Etia.
 ait illis. Ideo omnis scriba
 doctus in regno celorum. simi-
 lis est homini patrifamilias.
 qui profert de thesauro suo.
 noua et uetera.

Nitt. Dixit illis p defecti. s. Johem
discipulis suis & turbis iudeoz.
Ego sum panis uiuus: qui de
celo descendi. Siquis mandu
cauerit ex hoc pane: uiuet in
eternum. Et panis quem ego
dabo caro mea est: pro mun
di uita. Litigabant ergo iudei
ad inuicem dicentes. Quomo
do potest hic nobis carnem
suam dare ad manducandum.
Dixit ergo eis ihs. Amen am
dico uobis: nisi manducaue
ritis carnem filij hominis &

biberitis eius sanguinem: nō
 habebitis uitam in uobis. Qui
 manducat meam carnem. et bi
 bit meum sanguinem: habet
 uitam eternam. Et ego resusei
 tabo eum: in nouissimo die.

*Iniciū s̄ci ewagelij secundū
 lucam*

Huit in diebus herodis
 regis iudee. sacerdos
 quidam nomine zachari
 as de iuce abia: et uxor il
 li de filiabus aaron. et no
 mie eius elizabeth. Erant

autē iusti ambio ante deū:
incedētes in e' n'ub' p'adatis
et iustit'ia cōtib' o'm' sine p'ue
r' i' d' i' c' i' o' n' e' u' i' l' i' s:
eo q' esset ' h' abeth' et d' i' s.
et au' v' i' d' i' s' s' e' t' i' n' d' i' e' b'
suis. factū est eūc cū sacer
dōcio s' i' n' g' t' u' zacharias in
ordīne uicis sue ante deū: se
cū dū cōsuetudīem sacerdotij.
forte exiit ut incensū ponēt in
gressus tēplū d' n' i. Et o' i' s' m' l'
tudo ppli erat orans foris:
hora incensi. Apparuit autē

102
illi angelus dñi: stans a dex-
tris altaris inuesti. Et zacharia
nas turbatus est uisus: et
timor ruit super eum. Tunc autē
ad illum angelus. Nunc me-
as zacharia: quoniam exaudita est
deprecatio tua. et uxor tua
elizabeth pariet tibi filium. et
uocabis nomen eius iohannem.
Et erit gaudium tibi et exulta-
tio: et multi in natiuitate
eius gaudebunt. Erat enim in-
genuus coram domino: iustus et sincerus

nō bibet. Et spū scō replebi
tur adhuc ex utero matris
sue. Et natiō filiorū isrl cō
uertit ad dñm deū ipōr. Et ip
se precedet ante illū in spū
et uirtute helye. ut cōuer
tat corda patrū in filios. et
incredulos ad prudēciam
iustorū. Darare dño plebē
perfectam.

Dominus uobiscum. Et cum

spiritu tuo. **S**apientia sancti e

uangelij secundū lucam. **G**loria

tibi dñe. **I**n illo tpe. **F**actum

est cum baptizaretur omnis ppl's

a iohāne et ihu baptizato et d

rance apertum est celū et descēdit

e
Spiritus sc̄is corpali specie sicut co

lumba in ip̄m Et uox de celo facta
e

est Tu es filius meus dilectus
e

in te cōplacuit michi Et ip̄e ih̄s

erat incipiens quasi annoz

triginta ut putabatur filius

ioseph Qui fuit heli filii mathat

e
 • f f . f f f f . f f
 Qui fuit leui. qui fuit melchi.

• f f f . f . f . f f
 qui fuit Janne. Qui fuit ioseph

e f f . . . f f f f . f
 qui fuit mathachie. qui fuit a

• f . f . f . f f f
 mos. qui fuit naym. Qui fuit el

• f f f f f f f f
 + Qui fuit nagge qui fuit maath

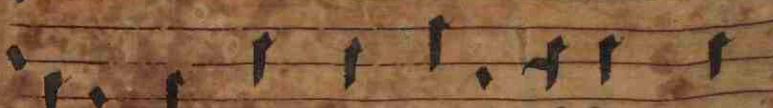
• f f . f f f f f f . f
 Qui fuit mathathie. qui fuit se

• f f f f . f f . f f .
 mei. Qui fuit ioseph. qui fuit

Iuda qui fuit iohanna Qui

fuit iefa qui fuit zorobabel qui

fuit salathiel qui fuit nai Qui

fuit melch qui fuit addi Qui

fuit chosam qui fuit eluradam

qui fuit her Qui fuit iesi qui

fuit elieser qui fuit iozam qui

fuit marath Qui fuit leui qui

fuit symeon qui fuit iud Qui

fuit ioseph qui fuit iona Qui fi:

it eliachim qui fuit melcha qui

fuit menna Qui fuit maratha

qui fuit natan qui fuit dauid

Qui fuit yesse qui fuit obeth

qui fuit leoz qui fuit zalmon.

qui fuit naalon qui fuit amina

dap Qui fuit aron qui fuit el

iom qui fuit phares Qui fuit

uide qui fuit iacob qui fuit

saac Qui fuit abraham qui

fuit thare qui fuit nachoz.

Qui fuit seruch Qui

Qui fuit phaleg qui fuit heber

no. ab ipso heber
heber regem
pl. nomen

Qui fuit zale qui fuit char

nan Qui fuit arfaxat qui fu

it sem qui fuit noe qui fuit la

met Qui fuit mathusalem

qui fuit enoth qui fuit iareth

malalei qui fuit dā

qui fuit Seth

nan qui fuit enes. Qui fuit adā

qui fuit dei. Ihesus autem

plenus spiritu sancto regressus

est a iordane. **V**aus patri

glozie.

Octaua aplos petri et pau

I illi. Iussit ihs discipulos suos
 cedere in nauiculam: et praecedere
 eum transierunt donec dimissio
 turbae. Et dimissa turba: ascendit
 in montem solus orare. Nesper
 autem factus solus erat ibi. Pau
 cula autem in medio mari: iac
 tabatur magnis fluctibus. Erat e
 nim contrarius uentus. Quarta
 autem uigilia noctis: uenit ad e
 os ambulans super mare. Et ui
 dentes eum supra mare ambulā

in his diebus es qua tan
scantia erit, Et per timore clamauit
tunc. Statim locutus est eis dicens,
Habete fiduciam: ego sum nolite
timere. Respondens autem petrus
dixit, Domine: si tu es iube me ue
nire ad te super aquas. At ipse ait,
Veni. Et descendens petrus de nauic
cula; ambulabat super aquam ut
ueniret ad ihm. Videns uero uen
tum ualidum; timuit. Et cum ce
pisset mergi; clamauit dicens, Do
mine; saluum me fac. Et continuo

o ihesus er
 bendic eum: et ait illi. *Medice crede*
quare dubitasti: Et cum ascendi
 sent in nauiculam: cessauit uenire.
 Qui autem in nauicula erant: ue
 nerunt et adorauerunt eum dicen
 tes. *Et ecce:* filius dei es tu.

uisceratiois mane. Sōm lucā

A ill: *Gringens maria in ci*
uitate illis. abiit in montana
 am festinacōe in ciuitatem
 iuda: et intrauit in domum
 zacharie. et salutauit elyzabz.

Et uultu tali
u - uini i lant eiyzabz: erul
uit infans in utero eius. et re
plera est spū scō eiyzabz. et da
mauit uoce magna et dixit.
Benedicā tu int̄ mulieres: et bñ
dictus fructus uentris tui. Et
unde michi hoc ut ueniat ma
ter dñi mei ad me: Ecce enim
ut scā est uox salutaris tuē in
auibus meis: exultauit in
gaudio infans in utero meo.
Et beatā que credidit: qm̄ pfi

Tima: a. Magnificat:
inca vñm. Et exultauit ipse et se
in deo salutari meo. Quia reliquit
et humilitate ancille sue: ecce
et ex hoc beatam me dicent omnes
generaciones. Quia fecit michi magna
qui potens est: et sanctum nomen
eius. Et misericordia eius a progenie in
progenies: timentibus eum. Fecit
potentiam in brachio suo: displicuit
superbos mente cordis sui. Depo-
nit potentes de sede: et exaltauit

et diuites dimisit inanes
Sucepit isrl' puerū suū: et re-
uertus mē sue. Sicut locutus
est ad patrēs nros: abraham et
semini eius in scā. Mansit
autē maria cū illa quasi mē-
sibus tribus: et reuersa est i
domū suam.

